

قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل با تاکید بر خرد: مرور نظام‌مند ادبیات

مرحانه موحدپور

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
movahdpour@gmail.com

قاسم بولو

دانشیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

محمدتقی تقوی فرد

استاد، گروه عملیات و فناوری اطلاعات، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

جواد شکرخواه

دانشیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۲۰

چکیده

بحران‌های مالی در چند دهه اخیر، به عدم موفقیت حسابرسان در اعمال قضاوت‌های حرفه‌ای دقیق اذعان داشته است. علی‌رغم وجود پژوهش‌های بی‌شمار در شناسایی عوامل موثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، دنیای پیچیده حسابرسی همچنان نیازمند شیوه‌ای نوین برای درک عوامل ناشناخته اما موثر در دستیابی به قضاوت حرفه‌ای درست است. در این بازنگری باید سازه‌ای مورد توجه قرار گیرد که بتوان آن را آموخت، اندازه گرفت و برای حسابداران رسمی کاربردی باشد. هدف پژوهش حاضر مرور نظام‌مند ادبیات حوزه خرد در علوم مختلفی چون مدیریت و تصمیم‌گیری، رهبری، آموزش، روانشناسی، علوم شناختی و استخراج ابعاد خرد و معرفی این سازه ارزشمند به حوزه حسابرسی است. بدین منظور، با استفاده از روش کیفی مرور نظام‌مند ادبیات به عنوان یک شیوه پژوهشی، مطالعات مرتبط با موضوع خرد در سطح بین‌المللی، جستجو و تحلیل شدند تا حسابرسان از چابکی و روش‌های اندازه‌گیری این سازه ارزشمند و تاثیرات آن بر قضاوت حرفه‌ای مطلع گردند. نتیجه این پژوهش، معرفی ابعاد خرد، شیوه‌های سنجش آن و معرفی ابعاد خرد موثر در قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل است. در نظر گرفتن این ابعاد، موجب ارتقای دیدگاه حسابرسان در خصوص عوامل موثر در قضاوت‌های حرفه‌ای می‌شود.

واژه‌های کلیدی: قضاوت حرفه‌ای، عوامل مرتبط با شخص، خرد، سنجش خرد.

۱- مقدمه

اعمال قضاوت‌های پیچیده حسابرسی توسط حسابرسان حرفه‌ای باهوش و دانا که انگیزه کافی در اعمال قضاوت حرفه‌ای با کیفیت و خوب داشته‌اند، مشکل و در برخی موارد احتمالاً دست نیافتنی است. در طی سالیان متمادی قضاوت حرفه‌ای حسابرسی و اهمیت آن در پژوهش‌ها همواره مورد توجه پژوهشگران و تدوین‌کنندگان قوانین و مقررات بوده اما در واقعیت حسابرسان نتوانسته‌اند قضاوت‌هایی با کیفیت داشته و یا تصمیماتی در سطح بالا اتخاذ نمایند (بونر، ۲۰۰۸). گزارش‌های IFIAR^۱ در سال ۲۰۱۸ نشان داده ۲۸٪ حسابرسی‌های بررسی شده توسط این نهاد، حداقل شامل یک مورد ناکارایی در برآوردهای حسابداری، اندازه‌گیری ارزش منصفانه، شناسایی درآمد و ارزیابی کنترل‌های داخلی بوده (کادوس^۲، ۲۰۲۱) است. موارد گویای آن است که بازنگری و تکمیل ابعاد مؤثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان ضرورت دارد. نیاز است مجموعه‌ای از شایستگی‌ها همراه با دانش و تجربه فردی توسعه یابند تا حسابرسان مستقل در اعمال قضاوت حرفه‌ای درست توانمند گردند. اکنون سوالی که به ذهن متبادر می‌گردد این است که چه عواملی بر توانایی حسابرسان در اعمال قضاوت حرفه‌ای درست اثرگذار است که تاکنون در پژوهش‌ها مورد توجه نبوده است؟ هدف اصلی این پژوهش پاسخ به سوال مطروحه از چشم‌اندازی جدید می‌باشد.

۲- ادبیات و پیشینه پژوهش

۲-۱- قضاوت حرفه‌ای

آیفک (۲۰۱۹) قضاوت حرفه‌ای را برابر با کاربرد آموزش و دانش حرفه‌ای، مهارت و تجربه مربوط و متناسب با واقعیت‌ها و شرایط، شامل ماهیت و دامنه فعالیت‌های حرفه‌ای خاص، منافع و روابط وابسته تعریف کرده است. با توجه به اهمیت عوامل مؤثر در قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، پژوهش‌های قضاوت و تصمیم‌گیری با هدف درک قضاوت‌های اعمال شده همواره مورد اقبال پژوهشگران (مانند حسابداران آمریکا، ۱۹۵۵؛ CICA، ۱۹۵۵؛ ۱۹۹۸؛ دنیس^۳، ۲۰۱۵) بوده و بسیاری نیز سعی در توسعه نظریات این حوزه داشته‌اند (مانند لیبی^۴، ۱۹۸۱؛ بونر^۵، ۲۰۰۸؛ سولومون، ۱۹۹۹؛ تروتمن^۶، ۲۰۱۱). بونر در پژوهش خود اجزای

جدایی‌ناپذیر و اثرگذار بر قضاوت و تصمیم‌گیری را ویژگی‌های فردی قضاوت‌کننده، موضوع قضاوت و ویژگی‌های محیطی برشمرده است (بونر، ۲۰۰۸). تان و همکاران^۷ (۲۰۰۵) نیز بر سه متغیر فوق تاکید کرده‌اند. متغیرهای مربوط به شخص ویژگی‌های تصمیم‌گیرنده (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸) یا فرآیندهای پردازش اطلاعات برای شناخت هنگام قضاوت است. خطاهای سیستماتیک به وقوع پیوسته در این فرآیندها می‌تواند بر کیفیت قضاوت‌ها اثرگذار باشد و بخشی از علل اختلاف در قضاوت‌ها را تشریح نماید (کثیری، ۱۳۸۳). علاوه بر عوامل شخصی مؤثر بر قضاوت حرفه‌ای، عوامل وظیفه‌ای (شغلی) شامل شکل ارائه اطلاعات (مانند مطالعه استاک و واتسن، ۱۹۸۴؛ گلن، ۱۹۹۶؛ آمر و همکاران، ۲۰۰۷؛ هارپروهمکاران، ۱۹۸۷) سطح پیچیدگی کار (مانند مطالعه سوپرستو، ۲۰۱۸؛ عبدالصمدی، ۱۹۸۷؛ چانگ^۸، ۲۰۰۱) و ریسک (مانند مطالعه جان استون و بدار، ۲۰۰۲؛ کیلی، ۱۹۹۰؛ الجوشی و همکاران، ۲۰۰۹؛ کادوس و همکاران، ۲۰۰۸؛ کاپلان و همکاران، ۱۹۹۸) و عوامل محیطی شامل حاکمیت شرکتی و کنترل داخلی (مطالعه شرما^۹، ۲۰۰۸؛ کوهن و همکاران، ۲۰۰۲؛ بلک و همکاران^{۱۰}، ۲۰۰۹)؛ فشارهای وارده (مطالعه لتینر^{۱۱}، ۱۹۸۳؛ رود^{۱۲}، ۱۹۷۸؛ هاتفیلد^{۱۳}، ۲۰۱۱؛ یانگ^{۱۴}، ۲۰۱۸؛ سوینی^{۱۵}، ۲۰۰۴)، پردازش گروهی اطلاعات در مقابل پردازش فردی (مطالعه تروتمن، ۱۹۸۵؛ هال، ۱۹۹۵، جانسون^{۱۶}، ۱۹۹۴) و در نهایت پاسخگویی (مطالعه جانسون، ۱۹۹۱؛ لاف و لیبی، ۱۹۹۴؛ استون، ۱۹۹۰) از عوامل مؤثر در قضاوت حرفه‌ای هستند که تاکنون پژوهشگران بررسی نموده‌اند. تعمق در نتایج پژوهش‌های پیشین در کنار نگرانی مجامع حرفه‌ای حسابداری از نحوه اعمال قضاوت‌های حرفه‌ای حسابرسان مستقل و نتایج آن نشان می‌دهد عوامل فوق برای اعمال قضاوت حرفه‌ای دقیق ناکافی می‌باشند. در تایید جمله اخیر گزارش IFIAR^{۱۷} در سال ۲۰۱۸ نشان داده ۲۸٪ حسابرسی‌های بررسی شده توسط این نهاد، حداقل شامل یک مورد ناکارایی بوده که نشان می‌دهد اعمال قضاوت‌های پیچیده حسابرسی توسط حسابرسان حرفه‌ای دانا که انگیزه کافی در اعمال قضاوت حرفه‌ای با کیفیت داشته‌اند، مشکل و در برخی موارد احتمالاً دست نیافتنی است. سوالی که به ذهن متبادر

10. Black et al.

11. Lightner

12. Rhod

13. Hatfield

14. Yang

15. Sweeney

16. Johnson

17. International Form of Independent Audit Regulators

1. International Form of Independent Audit Regulators

2. Kadous

3. Dennis

4. Libby

5. Boaner

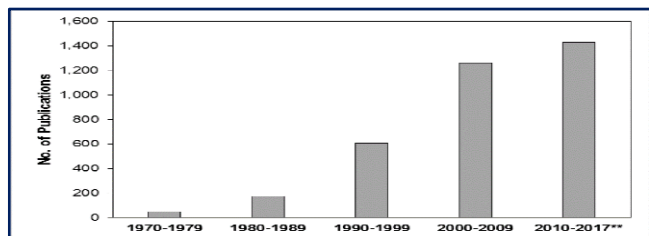
6. Trotman

7. Tan

8. Chung

9. Sharma

در آثار فلاسفه‌ای چون ارسطو، افلاطون و سقراط بوده و اخیراً توجه بسیاری از علوم مختلف را به خود جلب کرده است (استرانبرگ و گلاک، ۲۰۱۹). پژوهشگران معتقدند با ورود خرد به مباحث قضاوت و تصمیم‌گیری می‌توان پیشرفت‌های چشمگیری در حل مشکلات شاهد بود (لامباردو^۷، ۲۰۰۶). تا قبل از دهه ۱۹۸۰ به ندرت مقالاتی با کلیدواژه خرد به چاپ رسیده اما پس از آن روندی صعودی داشته است. به گفته استرانبرگ و گروسمن (۲۰۱۸) دلیل رشد پژوهش‌ها در حوزه خرد وجود مشکلات بی‌پاسخ؛ پیچیده و نیازمند راه‌حل‌های متفاوت و در عین حال متعادل است. مطالعات در حوزه خرد در روان‌شناسی آغاز و از دهه ۱۹۸۰ تعاریف جامع‌تری از آن بر پایه رویکردهای متفاوت ارائه شده است.

شکل (۱): تعداد مقالات چاپ شده با موضوع خرد در پایگاه Psynfo (جست و همکاران، ۲۰۱۹)

با مرور ادبیات می‌توان ۳ گروه مجزا را در پژوهش‌های خرد طبقه‌بندی نمود. گروه اول شامل پژوهشگرانی است که در پی تبیین ماهیت و چیستی خرد با کمک رویکردهای نظری، سعی در مفهوم سازی خرد نموده‌اند (مانند مطالعه آرولت^۸، ۲۰۰۴؛ تاکاشی^۹، ۲۰۰۰؛ جست^{۱۰}، ۲۰۰۹؛ والش^{۱۱}؛ وستریت^{۱۲}، ۲۰۱۶). در گروه دوم؛ پژوهش گلاک و همکاران^{۱۳}، (۲۰۱۷)؛ گاتری^{۱۴}، (۲۰۱۳)؛ هالیدی و چندلر^{۱۵}، (۱۹۸۶)؛ کلایتون و بیرن^{۱۶}، (۱۹۸۰) قرار دارند که سعی در بررسی مؤلفه‌های خرد و بیان نقاط قوت و ضعف آن نموده‌اند. پژوهشگران گروه سوم باور دارند که فقدان خرد در بافت جامعه به چالش‌های دنیای معاصر دامن زده است و ضرورت دارد این سازه بیشتر از قبل مورد توجه قرار گیرد.

می‌گردد این است که چرا دستیابی به قضاوت حرفه‌ای درست که انتظارات نهادهای نظارتی و افکار عموم را برآورده سازد با چالش‌های بسیار مواجه است؟

در مؤسسات حسابرسی دانش مبحث مهم و عامل اصلی مزیت رقابتی محسوب می‌گردد. با این حال در شرایط نااطمینانی که فقط افراد به دانش و تجربه قبلی خود اتکا می‌کنند، اعمال قضاوت حرفه‌ای دربردارنده نتایج مقبول نبوده و خطاهای بزرگ را در پی دارد (تورسکی و کامن^۱، ۱۹۷۳). غیرقابل پیش‌بینی بودن وقایع اقتصادی و کیفیت گذشته‌نگر دانش نشان می‌دهد انباشت دانش به تنهایی در حل پیچیدگی‌های امروز حسابرسان کافی نبوده و در حصول اطمینان از تصمیم‌های مناسب و اقدامات مؤثر با کمبودهایی مواجه است (پائولین^۲، ۲۰۱۶). به بیان دیگر تنها رویکرد مبتنی بر دانش در هر مقطع زمانی علاج تمام مشکلات (استرانبرگ، ۲۰۰۳) نبوده و رفتار غیرمنطقی تصمیم‌گیرندگان با وجود انبوه اطلاعات و دانش (رونی^۳، ۲۰۱۰) نیز روی داده است. علاوه بر محدودیت‌های دانش، تجربه نیز لزوماً منجر به حذف کامل نااطمینانی نمی‌شود و تنها سبب شکل‌گیری تفاسیر متفاوت از رویدادی خاص می‌شود (باگلی، ۲۰۰۴). تاکید بیش از اندازه افراد بر باورهای اولیه خود در مواجهه با اطلاعات جدید (کلمن و ها^۴، ۱۹۸۷) نیز بر کارایی حسابرسی اثر مخرب گذاشته (رایت^۵، ۱۹۸۸) و علی‌رغم اعتقاد حسابرسان به رعایت اخلاق حرفه‌ای، اعمال رفتار غیر حرفه‌ای در برابر فشار بودجه زمانی غیرمعقول نمی‌باشد (مهرانی، ۱۳۷۹). موارد پیشگفته گویای آن است که بازنگری و تکمیل ابعاد مؤثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان ضرورت دارد. به بیان دیگر نیاز است مجموعه‌ای از شایستگی‌ها همراه با دانش و تجربه فردی توسعه یابند تا حسابرسان مستقل در اعمال قضاوت حرفه‌ای درست بتوانند گردند. امروزه بسیاری از علوم به این باور رسیده‌اند که قضاوت درست درخصوص رویدادهای غیرمنتظره به ابعادی فراتر از انباشت دانش و بکارگیری تجربه نیاز دارد لذا در پژوهش‌های خود از رویکرد مبتنی بر پردازش اطلاعات و مدیریت دانش به سمت رویکرد و چشم‌اندازی جدید حرکت نموده‌اند. این چشم‌انداز بکارگیری سازه چند بُعدی خرد است. جستجوی خرد برای سالیان متمادی موضوع بحث‌های فلسفی

9. Takahshi
10. Jest
11. Walsh
12. Weststrate
13. Gluck et al.
14. Guthrie
15. Hollyday & Chandler
16. Clyton & Birren

1. Tveresky & Kahman
2. Pauleen
3. Rooney
4. Klyman & Ha
5. Wrigh
6. از جمله علمی که اقبال فراوانی به حوزه خرد نشان داده‌اند می‌توان پزشکی، حقوق، مدیریت، آموزش، رهبری سازمانی، روانشناسی را نام برد
7. Lambardo
8. Ardelt

۲-۲- خرد^۱

عاطفی و تأملی (آردلت، ۲۰۰۳)، از خودفرآوری (لونسون^{۱۷}، ۲۰۰۵)، فرآیند زندگی شامل یکپارچگی، تجسم و اثرات مثبت برای همگان (یانگ^{۲۰}، ۲۰۰۸)، بهره‌گیری از استدلال‌های خردمندانانه در مواجهه با چالش‌ها (گروسمن^{۲۱}، ۲۰۱۰) نام برده شده است. پژوهشگران با کمک دو نظریه فوق بر جنبه‌های مختلف ساختار پیچیده خرد تمرکز و به تعریف مفاهیم خرد پرداخته (گروسمن، ۲۰۲۰؛ فراری، ۲۰۲۲) و توافق دارند خرد سازه چندبُعدی و کل آن از مجموع تک‌تک اجزایش بزرگ‌تر است (جست لی^{۲۲}، ۲۰۱۹). هوش و تجربه کافی لزوماً نشانگر خرد نیست (استرنبرگ، ۲۰۰۱)، زیرا ماهیت خرد افراد نه در آنچه می‌دانند و هستند، بلکه در نحوه نگهداشت، استفاده و بکارگیری دانسته‌ها است (میچام، ۱۹۹۰). هوش می‌داند که یک مسأله را چطور حل کند ولی نمی‌داند کدام مسأله را باید حل نماید. خردمند از هوش در جهت تأمین منافع خود و دیگران بهره می‌برد (نوقابی، ۱۳۹۶). خرد می‌تواند شناخت بیشتر، درک نافذتر و تصمیم‌گیری و عمل مؤثرتر را تسهیل نماید. در علم اقتصاد سازه خرد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است به طوری که خرد و نه دانش اولویت اصلی سازمان‌ها می‌باشد (مرادی، ۱۳۹۲). رهبران سازمان‌ها و کارکنان فقط از طریق پرورش خرد می‌توانند دانش و مهارت‌های مرتبط را انتخاب نمایند و یاد بگیرند که چگونه آنها را به روشی خلاقانه و جدید بکار برند (آسلی^{۲۳} و همکاران، ۲۰۱۴). پژوهشگران با توافق بر چندبُعدی بودن سازه خرد و کارکردهای درونی آن معتقدند خردورزی در هنگام تصمیم‌گیری بروز می‌کند (باست^{۲۴}، ۲۰۰۵؛ استادینگر و گلاک، ۲۰۱۱؛ بانگن و همکاران^{۲۵}، ۲۰۱۳)، پس سازه‌ای عملگرا می‌باشد (شوارتز^{۲۶}، ۲۰۱۱، باتس و استادینگر، ۲۰۰۰^{۲۷}، مله^{۲۸}، ۲۰۱۰؛ پوکنگ^{۲۹}، ۲۰۱۱). با توجه به تاریخچه و معنای غنی سازه چندبُعدی خرد (بالتز و استادینگر، ۲۰۰۰) تعریفی که مورد توافق همه پژوهشگران باشد وجود ندارد (آردلت^{۳۰}، ۲۰۰۳؛ کرامر^{۳۱}، ۲۰۰۰). اولین تحلیل خرد به استنلی هال^{۳۲} (۱۹۲۲)

مطالعات در حوزه خرد طی چهار دهه گذشته در دنیای روان‌شناسی آغاز و تعاریف گسترده‌ای از خرد با کمک نظریه‌های تلویحی و تصریحی ارائه شده است. رویکرد تلویحی با هدف دستیابی به درکی از استنباط‌های عامه مردم سازه‌های عقلانی هستند که از طریق پرسشگری ردیابی و در رفتار افراد مشاهده می‌شوند. رویکرد متداول در این نظریه، روش توصیفی - رتبه‌بندی است (مانند مطالعات کلایتون و بیرن، ۱۹۸۰؛ هالیدی و چندلر، ۱۹۸۶؛ استرنبرگ، ۱۹۹۵؛ گلاک و بکلاک^۳، ۲۰۱۰؛ فراری و آردلت^۴، ۲۰۱۶). دو رویکرد مورد استفاده دیگر در نظریه‌های تلویحی رویکرد زندگی واقعی^۵ (مانند مطالعه ارول و پرلمتر^۶، ۱۹۹۰؛ جیسون و همکاران^۷، ۲۰۰۱؛ پالپوس و همکاران^۸، ۲۰۰۲؛ بسیچوف^۹، ۲۰۱۲؛ وستریت و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۸) و خودزیست‌نامه‌نگاری^{۱۱} (مانند پژوهش اسر^{۱۱}، ۱۹۹۹، گلاک و همکاران، ۲۰۰۵. گلاک و بلاک، ۲۰۰۴؛ کونیک و گلاک^{۱۲}، ۲۰۱۲) است. در روش دیگر نظریه‌های تلویحی، پژوهشگران روش‌های کیفی را به کار می‌برند و طی مصاحبه‌های عمیق، جلوه‌های خرد را مورد ارزیابی قرار می‌دهند (مانند مطالعه باربر و مک‌کی، ۲۰۰۲؛ چن^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۴). در رویکرد تلویحی فهم افراد از خرد از فرهنگ (تاکاشی و بوردیا^{۱۴}، ۲۰۰۰)، خرده فرهنگ‌ها (استرنبرگ، ۱۹۸۵)، جنسیت، سن و سطح تحصیلات (گلاک و بلاک، ۲۰۱۱؛ گلاک و کونیک، ۲۰۱۳) متأثر می‌شود. گروه دیگر نظریه‌های بکار رفته در تعارف خرد، نظریه‌های تصریحی است. این نظریه‌ها توسط نظریه‌پردازان متخصص با تأکید بر داده‌ها، ارائه می‌شود (مانند مطالعه آردلت، نظریه تعادلی استرنبرگ^{۱۵} و پارادایم برلین^{۱۶}). در نظریه‌های تصریحی خرد به عنوان هنر حل مسأله (مطالعه آرلین^{۱۷}، ۱۹۹۰)، اطلاع از محدودیت‌های دانش (میچام^{۱۸}، ۱۹۹۰)، کاربست هوش، خلاقیت و دانش در جهت مصالح عمومی (استرنبرگ، ۲۰۰۱) ویژگی‌های شخصیتی متبلور در سه بُعد شناختی،

17. Arlin

18. Meacham

19. Levenson

20. Yang

21. Grossmann

22. Jeste & Lee

23. Aslie

24. Bassett

25. Bangen et al.

26. Schwarts

27. Balts & Stadinger

28. Mele

29. Pukeung

30. Rrdelt

31. Kramer

32. Hall

1 wisdom

2. Gluck & Bluck

3. Ferrari & Ardelt

4. Real life approach

5. Orwoll & Perlmutter

6. Jason et al.

7. Paulhus et al.

8. Bischof

9. Weststrate et al.

10. Autobiographical narratives

11. Oser

12. Konig & Gluck

13. Chen

14. Takahshi & Bordia

15. Sternberg's balance theory

16. Berlin wisdom Paradigm

نسبت داده شده است. حال شکل‌گیری خردمندی در افراد بزرگسال را تمایل فرد به رعایت اصول اخلاقی، بی‌طرفی و آرامش فلسفی بیان کرده است. در ادامه در سال ۱۹۵۹ اریکسون خردمندی را نقطه پایانی مطلوب تحول هویت می‌داند. وبستر (۱۹۶۱) خرد را استعداد ذهنی در استفاده بهینه از دانش، تجربه و شناخت از طریق قضاوت صحیح بیان می‌کند. بنابراین خرد از دانش در اجرای قضاوت درست بهره می‌برد (ادواردز، ۱۹۷۴). در سال ۱۹۸۰ کلایتون و بیرن خرد را درک ماهیت انسان که در حال تغییر مدام است تعریف نمودند. میچام (۱۹۸۳) ابراز کرد که خرد کاربرد دانش به همراه جابجایی‌ها بودن آن، در کنار نگرانی در مورد پیامدهای اجتماعی است و کسانی قادرند بدان دست یابند که تعادل را حفظ نمایند. هالیدی و چندلر (۱۹۸۰) نیز از پیشگامان مطالعات تجربی خرد بوده‌اند. در سال (۲۰۰۰) بالتز و همکارانش خرد را به عنوان یک نظام تخصصی دانش در خصوص مسایل بنیادی زندگی معرفی کردند. استفاده از دانش ضمنی (نهان) در مسایل زندگی همان مفهوم خرد در نظریه تعادل استرنبرگ است. دانش نهان در نظریه تعادل، عمل محور و معرفتی مهارتی (چگونه دانستن) و نه گزاره‌ای (چه دانستن) است. این نوع دانش سرچشمه تفاوت‌های فردی است (دانش پایه، ۱۳۹۸). توسعه فردی، خودشناسی، همدلی، اعتماد به نفس، صداقت، معنویت، تشخیص محدودیت‌های دانش از ویژگی‌های افراد خردمند در پژوهش اورول و آچنبام (۱۹۹۳) است. به موجب خرد افراد پی می‌برند که هر چیزی را نمی‌دانند، بنابراین مدام در جستجوی حقیقت می‌باشند (استرنبرگ، ۱۹۹۰) و به مهارت قضاوت برتر در باره موضوعات که همان خردمندی است، (کرامر، ۲۰۰۰) دست می‌یابد. در سال ۲۰۰۳ باور براین بود که خرد از طریق تأمل در تجربیات گذشته به دست می‌آید. به معنای دگر، خرد شامل بینش‌های شخصی است که با کمک تجربیات فردی حاصل می‌شود. مونیکا آردلت با تمرکز بر شخصیت به جای دانش سه بُعد گسترده شامل بُعد شناختی، تأملی و عاطفی را برای خرد معرفی کرد که در میان آنها، بُعد تأملی به دلیل آنکه موجبات رشد ابعاد دیگر را فراهم می‌آورد، از اهمیت ویژه برخوردار است. محدودیت‌های ذاتی دانش در کنار غیرقابل پیش‌بینی بودن و وجود عدم قطعیت‌ها در زندگی در بُعد شناختی جای دارند. آردلت توانایی مشاهده پدیده‌ها از زوایای مختلف و خودآگاهی را در بُعد تأملی و عشق همدلانه و دلسوزانه برای دیگران را در بعد عاطفی جای داده است. براین اساس

خردمند از خود عبور می‌کند و خود را با یک کل بزرگتر پیوند می‌دهد. لونسون (۲۰۰۵) این حالت را هسته اصلی خرد می‌داند و آن را از خود فراروی می‌نامد که با گشودگی بر تجربه همبستگی مثبت دارد. کاربرد تجارب مهم زندگی و داشتن شایستگی تعریف وبستر^۱ (۲۰۰۰) از خرد است. به دلیل آنکه خرد در خلا رشد کیفی نمی‌کند (اشمیت^۲، ۲۰۱۲)، وبستر معتقد است تجربه، زمینه را برای رشد خرد فراهم می‌کند، اما وجود تجربه به تنهایی معرف خردمندی نیست. برخی پژوهشگران از جمله یانگ (۲۰۰۸) خرد را به صورت فرآیندی در طول زندگی واقعی می‌دانند که فرد خردمند آثار مثبتی را برای خود و دیگران به وجود می‌آورد. خرد شخصی خودشناسی، خودتنظیمی، خود نسبی‌گرایی و تحمل ابهام را در جهت درک پتانسیل شخصی خود و رفاه دیگران و به طور کلی جامعه، یکپارچه می‌کند (میچلر^۳ و همکاران، ۲۰۰۸). در دیدگاه فرآیندی افراد به خودشناسی، یکپارچگی، انفعال، از خودفراروی، شفقت و درک عمیق از زندگی می‌رسند (آلوی^۴، ۲۰۰۹). افراد خردمند قادرند تا عواطف خود را نظم دهند و آنچه دارای اهمیت است را بدانند (هال، ۲۰۱۰). چالش‌ها از عوامل اصلی رشد خرد محسوب می‌شوند و با وجود چندبُعدی بودن سازه خرد می‌توان منابعی چون تسلط، گشودگی، بازیابی (تامل)، تنظیم هیجانات و همدلی را در رشد خرد مؤثر دانست (بلک و گلاک، ۲۰۱۳). خرد کیفیتی جامع است (ونگ و ژنک^۵، ۲۰۱۴) و تأمل عنصر اصلی خرد (مطالعه کلاک ۲۰۰۸؛ استرنبرگ، ۲۰۰۲؛ پارادیم برلین، بالتز و کاترین، ۲۰۰۴؛ آردلت، ۲۰۰۳؛ لابووی - ویف^۶، ۱۹۹۰) و موجب رشد مطلوب می‌شود (وبستر، ۲۰۰۷). پژوهشگران اخلاق را جزء لاینفک خرد می‌دانند (مطالعه نایاک^۷، ۲۰۱۶؛ گراسمن، ۲۰۲۰). خرد و اخلاق با هم رابطه تنگاتنگ دارند (لی، ۲۰۰۸؛ پاسیوپاتی^۸، ۲۰۰۱) و تصمیم خوب بدون اساس اخلاقی ممکن نیست (نانوگا، ۲۰۱۱). بلوغ اخلاقی مستلزم صداقت، ذهن آگاهی و رفتار اخلاقی است (جست^۹، ۲۰۱۰؛ رونی^{۱۰}، ۲۰۱۳). در واقع خردمندان با هدایت اصول اخلاقی به راه‌حل‌های ممکن می‌رسند به شکلی که بیشترین منافع مشترک را در پی داشته و منافع کوتاه مدت و طولانی مدت در نظر باشد (استرنبرگ، ۲۰۱۹). خردمندان خودمحور نیستند و نسبت به تجربیات گشودگی دارند (کراس و

6. Labouvie - vief

7. Nayak

8. Pasupathi

9. Jest

10. Rooney

1. Webster

2. Schmit

3. Mickler

4. Aldwin

5. Wang & Zheng

کودکان و بزرگسالان)، مدیریت و تصمیم‌گیری، رهبری سازمانی (ریسک‌پذیری، هوشمندی، همه‌جانبه‌نگری و یادگیری) مطالعه شده است. برطبق مدل‌های موجود، خرد با سایر نقاط قوت انسانی متفاوت است، زیرا رویکردی یکپارچه و جامع را در مواجهه با چالش‌ها دارد، این رویکرد، متوجه گذشته، حال و آینده وقایع بوده و ضمن ارزشگذاری دیدگاه‌های مختلف، تغییرات را در نظر داشته و پذیرای ابهامات موجود است. در سنجش خرد طبقه‌بندی‌های مختلف وجود دارد. نوع اول، طبقه‌بندی مقیاس‌های خرد شامل دو سنت خودگزارش‌دهی^{۱۷} (مانند مطالعه لونسون، ۲۰۰۵؛ برینز، ۲۰۱۷؛ براون و گرین^{۱۸}، ۲۰۰۶؛ گلاک، ۲۰۱۳؛ توماس^{۱۹}، ۲۰۱۷؛ وبستر^{۲۰}، ۲۰۰۳؛ آردلت، ۲۰۰۳) و عملکرد محور^{۲۰} (مانند مطالعه بالتز و اسمیت ۱۹۹۰؛ بالتز و استادینگر ۲۰۰۰؛ استادینگر و همکاران ۲۰۰۵؛ گراسمن و همکاران ۲۰۱۳، ۲۰۱۹) است. در مدل‌های خودگزارش‌دهی، خردمند را طیفی از ویژگی‌های شخصیتی تماماً مطلوب و شامل ابعاد عاطفی (مانند همدلی و تنظیم هیجان)، شناختی (تامل یا درک عمیق پدیده‌ها) و انگیزشی (مانند گشودگی به تجربیات جدید) معرفی می‌کنند. این خصایص از طریق پرسشنامه ارزیابی می‌شوند (به عنوان مثال مقیاس خرد آردلت، ۲۰۰۳) که با محدودیت‌هایی مواجه‌اند (به عنوان نمونه ممکن است افراد حاضر به همکاری نباشند زیرا معتقدند که ویژگی مطلوب و مرتبط با خرد را دارا نیستند)؛ لذا پژوهشگران روش مبتنی بر عملکرد را انتخاب کرده‌اند. نوع دوم طبقه‌بندی، معیارهای سنجش خرد به دو نوع «خرد شخصی» و «خرد کلی» طبقه‌بندی می‌کند (مطالعه استادینگر و همکاران، ۲۰۰۸؛ استادینگر و دورنر، ۲۰۰۵؛ گلاک و همکاران، ۲۰۱۱). خرد شخصی با تجربیات شخصی و بینش‌هایی که فرد از زندگی خود کسب می‌کند حاصل می‌شود در حالی که خرد عمومی در مورد مسایل کلی زندگی انسان‌ها است. گلاک و بلاک در سال ۲۰۱۳ دسته‌سومی را با عنوان خرد مرتبط با دیگری معرفی کردند که به همدلی و نگرانی درباره نوع بشر اشاره دارد و در مؤلفه عاطفی خرد آردلت جای دارد. علی‌رغم تلاش پژوهشگران برای اندازه‌گیری ابعاد خرد هر کدام از شاخص‌های ارائه شده دارای نقاط ضعف و قوت هستند (مطالعه گلاک، ۲۰۲۲). بنابراین سوال چگونه

هیوارد^۱ (۲۰۱۴) و این مسأله تمایل به کشف ایده‌ها، تحمل ابهام و عدم قطعیت را در آنان تقویت می‌کند لذا ترکیبی از دیدگاه‌های مختلف (کرافت، ۲۰۰۶؛ وبنهام، ۲۰۰۸؛ گراسمن، ۲۰۱۴؛ رولی^۲، ۲۰۰۶) را به عنوان الزامی برای خردمندی در جهت توانایی درک تصویری بزرگتر (کماک، ۲۰۰۳) و نگرستن فراتر از حال (آواد^۳، ۲۰۰۴) و در نهایت توجه به پیامدهای آتی (هی^۴، ۲۰۰۷) بکار می‌برند. تصمیم خردمندانه نیازمند تفکر به معنای درک پدیده‌ها و رویدادها از دیدگاه‌های مختلف دارد که خودآگاهی از ضروریات آن است (آردلت، ۲۰۱۲). عزت‌نفس که نقش اساسی در شکل‌گیری خرد دارد (بورتالان^۵، ۲۰۱۸)، به ارزیابی مثبت یک فرد از خود اشاره می‌نماید (اسمات^۶، ۲۰۲۰). با این وجود فرد خردمند همواره نگران عواقب تصمیمات بر دیگران است لذا به تنظیم عواطف و احساسات خود توجه می‌کند (مطالعات وبستر، ۲۰۰۰؛ توماس، ۲۰۲۱). راه‌حل خردمندانه با در نظر گرفتن منافع متضاد درون فردی، بین فردی و فرافردی در کوتاه مدت و طولانی مدت و ارزش‌های مثبت اخلاقی که در تصمیم‌گیری‌ها لحاظ شده‌اند (استرنبرگ، ۲۰۰۸) بدست می‌آید.

۲-۳- معیارهای اندازه‌گیری و سنجش خرد

معنای خرد از دوران باستان تا به امروز تکامل یافته (بیرن و اسونسون، ۲۰۰۵؛ کرنو^۷، ۲۰۱۰) است. با این حال با توجه به پیچیدگی ذاتی سازه خرد، تلاش برای سنجش آن همواره با چالش‌هایی مواجه بوده است. به عنوان نمونه یکی از اصلی‌ترین چالش‌های پیش روی پژوهشگران شناسایی مؤلفه‌های اساسی خرد و چگونگی عملیاتی شدن این مؤلفه‌ها (وبستر، ۲۰۱۹) بوده است. پرسش اول به اعتبار محتوا و پرسش دوم به اعتبار ساخت مربوط می‌شود. طی دهه‌های قبل برای شناسایی عناصر خرد در حوزه‌های مختلف و ارائه مدل‌های نظری و عملیاتی تلاش‌هایی انجام شده است. این مدل‌ها براساس مفهوم خرد در رشته‌های فلسفه (سوفیا^۸، فرونسیس^۹ و خرد عملی، معرفت^{۱۰})، تاریخ فرهنگ (فرهنگ شرقی^{۱۱} و غربی^{۱۲})؛ الهیات (مراقبه^{۱۳}، تفکر^{۱۴} و تامل^{۱۵})؛ انسان‌شناسی^{۱۶} (فرهنگ، سن، خانواده)؛ زیست‌شناسی و زیست‌شناسی عصبی (عملکرد مغز)؛ روانشناسی (شخصیت، شناختی، تاملی و عاطفی)؛ آموزش (یادگیری، توسعه شناختی

11. Eastern culture
12. Western culture
13. Meditation
14. Cogitation
15. Contemplation
16. Anthropology
17. Self-report
18. Brawn & Greene
19. Thomas
20. Performance based

1. Krause & Hayward
2. Rowly
3. Awad
4. Hey
5. Bortalan
6. Scott
7. Cumow
8. Sophia
9. Phronesis
10. Episteme

۲۰۱۳). ابعاد بکار گرفته شده در این مدل؛ هماهنگی^۷، صمیمیت^۸، هوش^۹ و توجه به محیط^{۱۰} است.

۳- روش‌شناسی پژوهش

تلاش برای رفع نگرانی‌های موجود درباره قضاوت‌های حرفه‌ای حسابرسان مستقل با هدف پاسخگویی موثر به نیازهای استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی از مهمترین راهبردهایی است که موجب گردیده موضوع قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل همواره مورد توجه مجامع حرفه‌ای بین‌المللی و اندیشمندان حسابرسی باشد. تحقق موضوع برشمرده مستلزم انجام پژوهش‌های بیشتر و با چشم‌انداز جدید میسر است. یافته‌های استخراج شده از مطالعات کیفی دیگر، با موضوع مرتبط و مشابه مرور نظام‌مند نامیده می‌شود. کانالانو (۲۰۱۳) مطرح می‌سازد که مرور نظام‌مند فرآیند جستجو، ارزیابی، ترکیب و تفسیر تحقیقات کیفی در یک حوزه خاص است و نتیجه‌ای را حاصل می‌کند که بزرگ‌تر از مجموع بخش‌هایش است. مرور نظام‌مند مستلزم این است که پژوهشگر بازنگری دقیق و عمیق انجام دهد و یافته‌های پژوهش‌های کیفی مرتبط را ترکیب کند. از طریق مرور ادبیات می‌توان با ادغام دیدگاه‌های مختلف حاصل از یافته‌های تجربی، سوالات پژوهشی را با آن چنان قدرتی پاسخ ندارد (اسنایدر^{۱۱}، ۲۰۱۹). نمونه مورد نظر در انجام روش مرور نظام‌مند، مطالعات کیفی منتخب و بر مبنای ارتباط آنها با سوال پژوهش هستند. پژوهش حاضر با استفاده از روش مرور نظام‌مند و یافتن پاسخ سوالات زیر تصویری جدید از ابعاد موثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل با تاکید بر خرد ارائه می‌دهد. ۱- تعریف خرد چیست؟ ۲- متداول‌ترین مولفه‌های خرد کدامند؟ ۳- روش‌های اندازه‌گیری و سنجش خرد چیست؟ ۴- ابعاد خرد که در قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل موثرند کدام هستند؟ فرایند اجرای پژوهش به ترتیب زیر است:

استراتژی جستجو: پس از تعیین اهداف و پروتکل پژوهش، یک استراتژی جستجوی جامع برای شناسایی مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش طراحی شد. کلیدواژه‌های استفاده شده برای جستجو شامل کلمات و اصطلاحات مطابق با جدول ۱ بودند. بعد از طراحی استراتژی جستجو و در اجرای آن در پایگاه‌های اطلاعاتی از عملگرهای منطقی و نمادهای گسترش‌پذیر استفاده

می‌توان به بهترین شکل ممکن خرد را اندازه‌گیری کرد هنوز پاسخ روشنی ندارد. در ادامه معیارهای سنجش معرفی می‌شوند.

پارادایم خرد برلین^۱: در این مکتب خرد به عنوان تخصص و خبرگی در رویارویی با مسائل بنیادین زندگی تعریف و از دو معیار پایه (یعنی ویژگی مرتبط با هر نوع تخصص) و سه فرامعیار (یعنی مختص به خرد) شامل دانش واقعی غنی، دانش رویه‌ای غنی، بافت‌گرایی در گستره عمر، نسبی‌گرایی ارزش‌ها و مدیریت عدم قطعیت در امور زندگی تشکیل شده است. ویژگی خاص مسایل بنیادین زندگی پیچیدگی و نامشخص بودن آنهاست که عموماً چندین راه حل ناشناخته دارند.

پارادایم خرد برمن^۲: این پارادایم از نظر مفهومی بسیار شبیه به پارادایم برلین است با این تفاوت که خرد برمن، خرد شخصی را مورد سنجش قرار می‌دهد در حالی که پارادایم خرد برلین بر سنجش خرد عمومی متمرکز است.

معیار خردمندی وبستر^۳: وبستر خرد را سازه‌ای چند بعدی می‌داند که وجود تمام ابعاد برای درک خرد ضروری هستند و هیچ بعدی به تنهایی نشان از خرد نیست. به باور وبستر، داشتن شایستگی، اراده لازم و کاربرد تجارب مهم زندگی در تسهیل رشد بهینه خود و دیگران همان خردمندی است.

معیار سه بعدی خرد: این معیار از شناخته‌شده‌ترین مدل‌های خودگزارش‌دهی خرد است. آردلت، خرد را به عنوان ویژگی شخصیتی شامل سه بُعد شناختی تاملی و عاطفی تعریف می‌کند. ترکیب سه بُعد فوق، فرد را قادر می‌سازد تا نظرات دیگران را جويا و بر تعصبات فایق آید. بُعد شناختی شامل دانش درباره جنبه‌های مثبت و منفی بشر، محدودیت ذاتی دانش و غیرقابل پیش‌بینی و مبهم بودن زندگی است. بُعد تاملی پیش نیاز بُعد شناختی و موجب عمیق‌تر شدن تحلیل‌های افراد می‌شود. نداشتن هیجان‌های منفی به دیگران و وجود هیجان‌های مثبت نسبت به سایرین از ویژگی‌های بعد عاطفی است (آردلت، ۲۰۰۴).

مدل رشد خرد^۴: از نظر براون خرد سازه‌ای با ۶ بُعد شامل دانش خود (خودآگاهی)، فهم دیگران، قضاوت، دانش زندگی، مهارت‌های زندگی و اشتیاق به یادگیری و نوع دوستی است. مقیاس ارزش‌های بنیادین^۵: این معیار برای توصیف و مقایسه افراد خردمند و صحت انتخاب آنها مفید است (دیگانگی^۶،

7. Harmony
8. Warmth
9. Intelligence
10. Nature
11. Snyder

1. Berlin wisdom paradigm
2. Breman wisdom paradigm
3. Webster
4. Wisdan Development Model
5. Foundational value scale
6. Digangy

کیفی مطالعات خرد در این دهه است. جستجوی پایگاه‌های فوق در تاریخ ۱۵ جولای ۲۰۲۳ انجام شد.

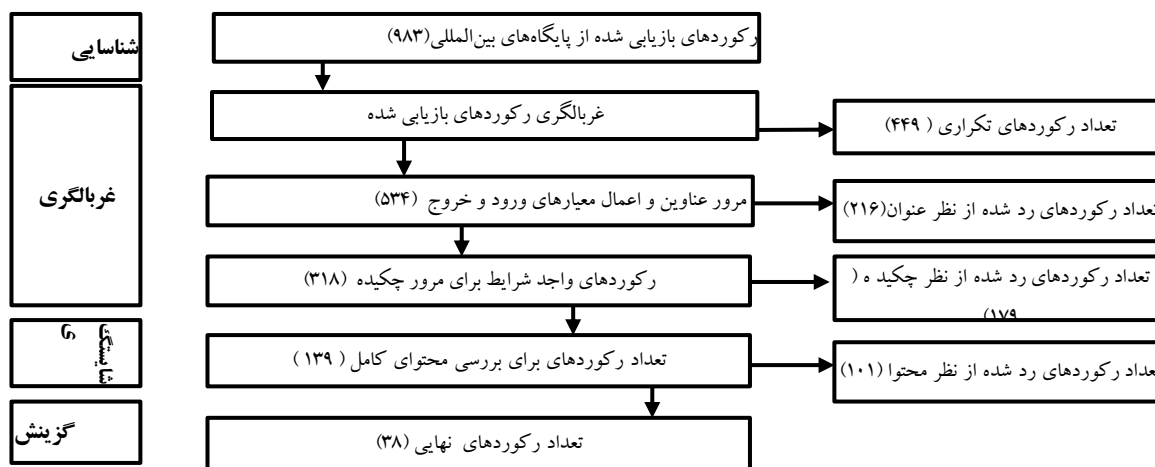
ملاک‌های ورود و خروج: ملاک‌های ورود مطالعات در این پژوهش شامل مطالعات پژوهشی و مروری متمرکز بر مفهوم خرد در علوم مختلف، مطالعات به زبان انگلیسی و چاپ‌شده در مجلات معتبر بودند. ملاک‌های خروج نیز عبارتند از مطالعات غیرپژوهشی، مطالعات به زبان غیر از زبان انگلیسی، مطالعات چاپ شده در مجلات غیر آکادمیک و همچنین مطالعاتی که دسترسی به متن کامل آنها میسر نبود.

لذا، ویژگی‌های کلیدی یک جستجوی دقیق شامل جامعیت، مانعیت، شفافیت و تکرارپذیری حاصل شد.

پایگاه‌های اطلاعاتی: برای شناسایی ادبیات پژوهش علاوه بر طراحی استراتژی جستجو، سیستم‌های جستجوی مناسب نیز باید شناسایی شوند. پایگاه‌های اطلاعاتی جستجو شده در این پژوهش شامل دو پایگاه اصلی و عمده علمی یعنی Scopus و Web of Science و همچنین پایگاه‌های Emerald, Google Scholar, Wiley, ScienceDirect بودند تا اطمینان حاصل شود که همه مطالعات مرتبط شناسایی شده‌اند. محدوده زمانی جستجوی مطالعات از سال ۱۹۸۰ تا سال ۲۰۲۳ تنظیم شد. دلیل انتخاب سال ۱۹۸۰ به عنوان زمان شروع جستجو، آغاز رشد

جدول ۱- کلیدواژه‌های جستجوی مطالعات

مفهوم کلیدی	کلمات کلیدی برای جستجو
قضایوت حرفه‌ای حساب‌برسان	Professional judgment of auditors
خرد	wisdom
دیدگاه فلسفی و روانشناسی خرد	philosophical and psychological perspective for wisdom
شاخص‌های خرد، ابعاد خرد	wisdom wisdom measures, Wisdom Scale, wisdom dimension , components
تعاریف خرد	Definitions of wisdom

شدند. در این مرحله تعداد ۴۴۹ مطالعه تکراری شناسایی شدند. به این ترتیب تعداد ۵۳۴ مطالعه وارد مرحله غربالگری شدند. از این مطالعات یک خروجی اکسل شامل اطلاعات کتاب‌شناختی و چکیده تهیه شد. در مرحله اول غربالگری با توجه به عناوین پژوهش‌ها تعداد ۲۱۶ مطالعه از مرور کنار گذاشته شدند و پس از مطالعه چکیده تعداد ۱۷۹ مطالعه دیگر نیز حذف شدند. در ادامه تعداد ۱۳۹ مقاله برای خواندن متن کامل باقی ماندند. پایان این مرحله نیز با توجه به محتوای مقالات تعداد ۱۰۱

فرایند اجرای پژوهش: برای اجرای پژوهش در ابتدا با ورود به پایگاه‌های اطلاعاتی و استفاده از استراتژی جستجو و توجه به ملاک‌های ورود و خروج، تمام مطالعات مرتبط بازیابی شدند. در این مرحله تعداد ۹۸۳ مطالعه بازیابی شد. با توجه به اینکه رکوردهای بازیابی شده دارای همپوشانی بودند، پس از ذخیره‌سازی نتایج جستجو با فرمت مناسب، برای حذف موارد تکراری همه رکوردها در نرم افزار مدیریت منابع جبرف^۱ وارد

^۱. Jabref

مطالعه کنار گذاشته و در نهایت تعداد ۳۸ مطالعه شایسته ورود بودند. در شکل ۱، فرایند گزینش نظام‌مند مطالعات ترسیم شده است.

ارزیابی کیفی: ارزیابی کیفی به ارزیابی اعتبار درونی مطالعات و کاهش خطا و سوگیری در طراحی، اجرا و تجزیه و تحلیل مطالعات اشاره دارد. داوری مطالعات در مرور نظام‌مند با توجه به مجموعه‌ای از ملاک‌ها و چک‌لیست‌های از پیش تعیین شده است که برای یاری دادن به فرایند ارزیابی به کار می‌روند. ارزیابی کیفی در این پژوهش بر اساس توصیه‌های ترن‌فیلد و همکاران (۲۰۰۳) مبنی بر اعتماد به رتبه‌بندی ضمنی کیفیت مجله (مقالات منتشر شده در مجلات داوری شده) است تا فقط مقالات با کیفیت برای انتخاب مطالعات گردآوری شوند. برای این منظور از ابزار رتبه‌بندی مجلات علمی (scimagojr.com) استفاده شد. پس از طی مراحل فوق متغیرهای مرتبط با سوالات پژوهش از میان مقالات منتخب استخراج گردیدند.

در مرور سیستماتیک مقالات؛ در خصوص تعاریف ارائه شده از خرد توجه به دو نکته حایز اهمیت است: اول، برخی ابعاد معرفی شده مورد توافق اکثریت پژوهشگران و برخی دیگر صرفاً مورد پذیرش تعداد اندکی از محققان خرد بود. این موضوع نشان میدهد تا کنون با توجه به تاریخچه و معنای غنی سازه چندبعدی خرد (بالتز و استادینگر، ۲۰۰۰) تعریفی که مورد توافق همه پژوهشگران باشد وجود ندارد (آردلت، ۲۰۰۳؛ کرامر، ۲۰۰۰). خرد سازه‌ای چندبعدی است که تعاریف آن با توجه به جهت‌گیری کلی پژوهشگران در زمان‌ها و فرهنگ‌های مختلف، متفاوت است. با این وجود نوعی توافق کلی میان محققان در خصوص چندبعدی بودن آن وجود دارد و معمولاً این ابعاد گوناگون یکدیگر را تقویت و از هم پشتیبانی می‌نمایند (آردلت، ۲۰۰۴). دوم، برخی پژوهشگران تعریف خود را به شکل ابعاد تشکیل‌دهنده خرد ارائه داده‌اند و برخی دگر علاوه بر ارائه تعریف مجزا از خرد، ابعاد شکل‌دهنده سازه خرد را نیز تعیین نموده‌اند. با بررسی مقالات مشخص شد در دیدگاه پژوهشگران، خرد ترکیبی از شناخت و رفتار است. شناخت در خرد، دربردارنده دانش مبتنی بر عمل براساس واقع‌بینی، استعداد ذهنی در استفاده بهینه از دانش، گشودگی و بهره‌مندی از تجربه‌های دیگران (بیرن و کلایتون، ۱۹۸۰؛ استرنبرگ، ۱۹۸۰؛ جست و همکاران، ۲۰۱۰؛ گلاک و بلاک، ۲۰۱۱؛ اشمیت و همکاران، ۲۰۱۲) و درک عمیق واقعیت‌های موجود (آردلت، ۲۰۰۳) است که سبب توانمندی فرد در اعمال قضاوت درست و درک عمیق در تشخیص خوبی از بدی (وبستر، ۱۹۶۱؛ چندلرو هالیدی، ۱۹۸۰؛ بالتز و استادینگر، ۲۰۰۰؛ هال، ۱۹۲۲؛ ادواردز، ۱۹۷۴) می‌شود. علاوه بر جنبه شناختی،

در تعاریف ارائه شده از خرد به فراشناخت نیز توجه شده است (استرنبرگ، ۱۹۹۰؛ گراد و همکاران، ۲۰۰۰؛ گراسمن، ۲۰۲۰). فراشناخت مفهومی چندوجهی است که در برگیرنده باورها، فرآیندها و راهبردهایی است که شناخت را ارزیابی، نظارت و کنترل می‌کند (موسس و بیرد، ۲۰۰۲). اطلاعاتی که از فراشناخت منشعب می‌شوند اغلب بصورت احساسات ذهنی تجربه می‌شوند که می‌توانند بر رفتار اثر بگذارند (بیابانگرد، ۱۳۸۱). در فراشناخت افراد از توانایی قضاوت درباره فرآیندهای شناختی و چگونگی استفاده از راهبردهای خاص برای رسیدن به اهداف آگاه هستند و می‌توانند بعد از اتمام عملکرد خود را ارزیابی نمایند (میلر، ۱۹۹۸). فراشناخت تفکر در مورد تفکر و دانستن آنچه می‌دانیم و آنچه نمی‌دانیم است (لاکی و اسپنس، ۱۹۹۰). این خودشناسی و خودآگاهی (ارول و اچنپام، ۱۹۹۳، براون، ۲۰۰۶، باست، ۲۰۰۵) می‌تواند تا توانایی خودداری از قضاوت نادرست، تأمل بر گزینه‌های در دسترس و فهم کل‌نگرانه از مسائل را به دنبال داشته باشد (حسینی، ۱۳۸۸). کل‌نگری و توانایی مشاهده از زوایای مختلف موجب درک عمیق‌تر رویدادها می‌شود که در نهایت قضاوت درست و تصمیم صحیح را به دنبال دارد. مرور نظام‌مند مقالات نشان می‌دهد جنبه‌های دیگر خرد رفتارهای عاطفی مانند همدلی، نگرانی برای دیگران و نوع‌دوستی (اروال و اچنپام، ۱۹۹۳؛ بیرن و کلایتون، ۱۹۸۰؛ آردلت، ۲۰۰۴؛ گرین، ۲۰۱۴؛ گلاک و بلاک، ۲۰۱۱) اصول اخلاقی برای تضمین نتایج (اروال و اچنپام، ۱۹۹۳؛ آلوین، ۲۰۰۹؛ هال، ۲۰۱۰؛ گلاک و بلاک، ۲۰۱۱؛ اشمیت و همکاران، ۲۰۱۲؛ گراسمن، ۲۰۲۰)؛ ترکیبی از قابلیت‌های مبتنی بر دانش با کاربرد عملی (کسلر، ۲۰۰۰؛ یانگ، ۲۰۰۸) در یافتن بهترین انتخاب ممکن همراه با درک عمیق واقعیت‌ها (وبستر، ۱۹۶۱؛ برلی، کسلر و کریسنس، ۲۰۰۰) و رسیدن به خوبی بزرگ‌تر برای فرد و جامعه (آلوین، ۲۰۰۹) با هدف انجام کار درست در مسیر صحیح و تحت شرایط مناسب در کسب منافع مشترک (نیاک، ۲۰۱۶) است. از اینرو، استرنبرگ معتقد است، خرد باید به عمل منتهی و ترکیب دانش‌ها، ارزشهای اخلاقی و خواست‌ها باید به انتخاب یک رفتار خردمندانه منجر شود. در این راستا تأمل در تجربیات گذشته درس‌آموخته‌هایی ارزشمند در اختیار فرد قرار می‌دهد و موجب می‌شود فرد از اشتباهات قبلی خود بیاموزد (راتاند، ۱۹۹۰). تعاریف حاصل از مرور مقالات در مورد خرد در جدول شماره ۲ آمده است

جدول شماره ۲ - تعاریف خرد

ردیف	پژوهشگر	تعریف / مفاهیم خرد	ابعاد / همبسته‌های خرد
۱	ویستر (۱۹۶۱)	خرد استعداد ذهنی برای بهترین استفاده از دانش، تجربه و شناخت از طریق انجام قضاوت صحیح و مفهومی عملگراست.	—
۲	هالیدی و چندلر ^۱ (۱۹۸۰)	خرد فضیلتی ذاتاً خوب که منجر به یادگیری از گذشته، ارزیابی دقیق حال و پیش‌بینی آینده می‌شود	۱- مهارت‌های بین فردی، ۲- درک استثنایی، ۳- قضاوت، ۴- صلاحیت، ۵- محبوبیت اجتماعی
۳	اریکسون ^۲ (۱۹۸۶)	خرد محصول نهایی رشد انسان و از طریق حل چالش‌های روزانه کسب می‌شود. پس از اینکه فرد بحران‌های روانی - اجتماعی را در طول زندگی، یکی پس از دیگری طی نمود به خرد می‌رسد.	—
۴	بری ^۳ (۱۹۸۸)	خرد سه بعد دارد	۱- تفکیکی ۲- فردی ۳- صمیمیت
۵	بالتز ^۴ و همکاران (۱۹۹۵)	خرد، نظام تخصصی دانش درباره مسایل بنیادین زندگی، برخورداری از بینش عمیق و قضاوت درباره ماهیت انسان و مسایل و مشکلات اساسی او در زندگی و روش‌های برنامه‌ریزی و مدیریت یک زندگی خوب است.	۱- دانش واقعی غنی، ۲- دانش رویه‌ای غنی، ۳- بافتار طول عمر، ۴- نسبت‌گرایی ارزشها و اولویت‌های زندگی، ۵- مدیریت ابهامات و عدم قطعیت‌ها
۶	استرنبرگ ^۵ (۱۹۹۸)	خرد کاربرد هوش، خلاقیت و دانش با وساطت ارزش‌ها برای دستیابی خیر مشترک از طریق متوازن سازی علایق بین فردی، درون فردی و فرافردی در بلند مدت و کوتاه مدت با هدف انطباق‌دهی، شکل‌گیری و یا گزینش محیط است	۱- هوش، ۲- خلاقیت، ۳- دانش
۷	اوروول و آچنبام ^۶ (۱۹۹۳)	خرد شامل تجربیات درون فردی، بین فردی - فرافردی و جنبه‌های شناختی و شخصیتی در ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری است.	۱- خودشناسی، ۲- بلوغ روابط اجتماعی، ۳- عدم قطعیت، ۴- تسلط بر عواطف، ۵- بردباری، ۶- گشودگی، ۷- معنویت، ۸- همدردی.
۸	کرامر ^۷ (۲۰۰۰)	مهارت قضاوت برتر درباره موضوعات دشوار زندگی	۱- قضاوت خوب، ۲- احساسات خوب
۹	گیراد و برگمن (۲۰۰۰)	خرد مهارت در شرایط مطمئن است و مؤلفه‌های متعدد دارد.	۱- مؤلفه فراشناختی، ۲- مؤلفه هیجانی، ۳- مؤلفه رفتاری
۱۰	راندل و کینول	خرد متداول، همان یافتن معنا در زندگی است.	۱- بُعدشناختی، ۲- بُعد عملی، ۳- بُعد معنوی، ۴- بُعد اخلاقی، ۵- خصایص فردی و میان فردی
۱۱	آردلت ^۸ (۲۰۰۳)	خرد بر شخصیت متمرکز و از ابعاد مختلف که همه ابعاد برای خردمندی ضروری است، حاصل می‌شود.	۱- بُعد شناختی، ۲- بُعد تاملی، ۳- بُعد عاطفی
۱۲	آواد و قضیری ^۹ (۲۰۰۴)	خرد معادل بصیرت، دوراندیشی و توانایی فراتر نگرستن است.	—

1. Holyday & Chandler
 2. Erikson
 3. Berry
 4. Baltes et al.
 5. Strenberg
 6. Orwoll & Achenbun
 7. Kramer
 8. Ardel
 9. Awad & Ghaziri

ردیف	پژوهشگر	تعریف / مفاهیم خرد	ابعاد / همبسته‌های خرد
۱۳	خان ^۱ (۲۰۰۵)	خرد مجموعه‌ای است از عقاید و قوانین رفتاری که امکان سازگاری افراد با موقعیت‌های عادی و متغیر را فراهم و رفاه انسان را افزایش می‌دهد.	—
۱۴	باست ^۲ (۲۰۰۵)	خرد شامل دیدگاه‌های چندگانه و فرآیندهای شناختی که با عینیت نمود پیدا می‌کند، همراه با خودآگاهی است و شخص در آن مشارکت دارد.	۱- متفکر، ۲- محترم، ۳- فعال، ۴- متحول‌کننده
۱۵	لونسون ^۳ (۲۰۰۵)	خرد معادل از خودفراروی و به معنای از میان برداشتن موانع همدردی، فهم و یکپارچگی است.	۱- از خودفراروی، ۲- خودشناسی، ۳- انفعال، ۴- درک عمیق زندگی، ۵- نتایج خوب برای خود و دیگران
۱۶	براون ^۴ (۲۰۰۶)	خرد با یادگیری از زندگی توسعه می‌یابد. جهت‌گیری به سمت یادگیری، تجربیات مرتبط و تعامل با دیگران و محیط در خردمندی مؤثرند	۱- خودشناسی، ۲- درک دیگران، ۳- قضاوت، ۴- دانش زندگی، ۵- مهارت‌های زندگی، ۶- تمایل به یادگیری
۱۷	کسلر ^۵ (۲۰۰۰)	ترکیبی از قابلیت‌های مبتنی بر دانش با کاربرد عملی	—
۱۸	یانگ ^۶ (۲۰۰۱، ۲۰۰۸)	خرد فرآیندی خاص در طول زندگی فرد است که فرد از نظر شناختی به یکپارچگی غیرمعارف می‌رسد، ایده‌هایش را در عمل پیاده‌سازی و در نتیجه برای خود و دیگران آثار مثبت به همراه می‌آورد.	۱- تأثیرات مثبت بر خود و دیگران، ۲- شناخت منجر به یکپارچگی و عمل.
۱۹	وبستر ^۷	داشتن شایستگی، کاربرد تجارب مهم زندگی در تسهیل رشد خود و دیگران.	۱- گشودگی، ۲ تنظیم هیجانی، ۳- شوخ طبعی، ۴- تجربیات بحرانی زندگی و ۵- مرور و تأمل.
۲۰	میچلر، استودینگر ^۸ (۲۰۰۸)	خرد شخصی به بینش شخص نسبت به زندگی بر مبنای تجارب شخص اشاره دارد که آن را با کمک خودشناسی، خود تنظیمی، ارتباط متقابل با خود، خود نسبی‌گرایی، تحمل ابهام در درک پتانسیل شخصی خود و رفاه دیگران و جامعه یکپارچه می‌نماید.	۱- خودشناسی غنی، ۲- خودتنظیمی، ۳- یکپارچگی فردی، ۴- تحمل ابهام.
۲۱	گرمیم ^۹ (۲۰۱۴)	خرد شامل دانش نحوه خوب زیستن است	نگرانی برای دیگران.
۲۲	جست ^{۱۰} (۲۰۰۹)	خرد ویژگی مختص به انسان‌ها و شکل پیشرفته شناخت و توسعه عاطفی است که با کمک تجربه رو به جلو می‌رود.	۱- خرد قابل آموزش است، ۲- خرد با افزایش سن افزایش می‌یابد، ۳- خرد قابل اندازه‌گیری است، ۴- درک عدم قطعیت، ۵- نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی، ۶- تسلط عاطفی، ۷- تأمل، ۸- نسبی بودن ارزش‌ها.
۲۳	آلوین ^{۱۱} (۲۰۰۹)	خرد منعکس‌کننده فرآیند رشد که در آن خودشناسی، یکپارچگی فردی، انفعال، از خودفراروی و شفقت و درک عمیق زندگی افزایش می‌یابد. این رویه انتخاب‌های اخلاقی بهتر را در پی دارد که در نتیجه آن خوبی بزرگ‌تر برای فرد و جامعه فراهم می‌شود.	—

1. Khan

2. Bassett

3. Levenson

4. Brown

5. Kesler

6. Yang

7. Webster

8. Michler & Staudinger

9. Grimm

10. Jeste et al.

11. Aldwin

ردیف	پژوهشگر	تعریف / مفاهیم خرد	ابعاد / همبسته‌های خرد
۲۴	هال ^۱ (۲۰۱۰)	خرد شامل نظم‌دهی عاطفی، دانستن آنچه مهم است، استدلال اخلاقی، فروتنی و شفقت، نوع دوستی و مواجهه با ابهامات است.	۱- تنظیم عواطف، ۲- نوع دوستی، ۳- شفقت، ۴- استدلال اخلاقی، ۵- مواجهه با عدم قطعیت.
۲۵	گراسمن (۲۰۱۷، ۲۰۱۳)	خرد دربرگیرنده تواضع فکری، تشخیص عدم قطعیت و تغییر، دید وسیع‌تر و توجه به دیدگاه‌های دیگران و مصالحه (سازش) است.	۱- تواضع فکری، ۲- شناسایی عدم قطعیت‌ها و تغییرات، ۳- فراتر نگرستن، ۴- مصالحه.
۲۶	ونگ و ژنگ ^۲ (۲۰۱۴)	خرد کیفی جامع که فضیلت و شوخ طبعی را با هم ترکیب می‌کند	۱- فضیلت، ۲- پاسخگویی، ۳- صداقت، ۴- خیرخواهی، ۵- انصاف، ۶- عدالت.
۲۷	والش ^۳ (۲۰۱۵)	خرد درک عمیق از خود و مسایل اصلی زندگی و پاسخگویی خیرخواهانه است.	۱- رفتار اجتماعی، ۲- تحمل، ۳- تسلط عاطفی، ۴- دانش زندگی.
۲۸	نیاک ^۴ (۲۰۱۶)	انجام کار درست در مسیر صحیح و تحت شرایط مناسب در کسب منافع مشترک.	—
۲۹	گلاک ^۵ (۲۰۱۷)	مجموعه‌ی دانش مبتنی بر تجربه درباره مسایل اساسی که گسترده و عمیق؛ آشکار و ضمنی است.	۱- تنظیم عواطف، ۲- همدردی، ۳- تسلط، ۴- گوشودگی، ۵- بازبینی.
۳۰	جست و لی ^۶ (۲۰۱۹)	خرد ویژگی پیچیده انسانی که ابعاد مختلف دارد.	۱- تصمیم‌گیری اجتماعی، ۲- تنظیم عواطف، ۳- رفتارهای اجتماعی، ۴- خوداندیشی، ۵- تحمل ابهام و عدم قطعیت، ۶- قاطعیت، ۷- معنویت.
۳۱	گراسمن ^۷ (۲۰۲۰)	خرد رشد اخلاقیات در جنبه‌های خاص فراشناخت	—
۳۲	کرمی و همکاران (۲۰۲۰)	خرد سازه چند بُعدی از ترکیب و ارتباط و تعادل میان اجزا حاصل و در نهایت در عمل نمود پیدا می‌کند.	۱- مدیریت دانش، ۲- نوع دوستی و بلوغ اخلاقی، ۳- قضاوت در تصمیم‌گیری خوب، ۴- تفکر خلاق، ۵- گوشودگی و تحمل، ۶- بازبینی (تامل).

(۲۰۱۱) رشد و بهبود در ابزارهای اندازه‌گیری خرد را نشان می‌دهند. یافته‌های جدول شماره ۳ در خصوص سنجش خرد در دو طبقه خودگزارش‌دهی و عملکرد محور ارائه شده است. پارادایم خرد برلین تنها مقیاسی است که خردکلی را ارزیابی می‌نماید. در پارادایم برلین به عنوان یکی از اولین مدل‌های پذیرفته شده سنجش خرد، تاکید بر بُعد شناختی و فکری خرد است و بُعد عاطفی خرد مورد توجه نبوده است. پارادایم خرد برلین، خرد را شامل شناخت چگونگی و زمان استفاده از دانش خود و بررسی تصمیم‌گیریهای گذشته و مشاوره در مورد زندگی فعلی و ایجاد یک برنامه‌ریزی برای آینده می‌داند (بالتس و اسمیت، ۲۰۰۸). تقریباً تمام نظریه‌های صریح و ضمنی موافق هستند که شناخت برای خرد ضروری است (وست استرت، ۲۰۱۶)، اما نظم‌دهی و شناخت عواطف نیز مهم است و نباید نادیده گرفته شود. در راستای برطرف کردن این نقص

تعاریف مختلف خرد حکایت از چندبُعدی بودن خرد دارد. حال سوال مهم آنکه آیا خرد قابل اندازه‌گیری است؟ پژوهش‌های انجام شده برای عناصر سازنده خرد، نشان می‌دهد که خرد، ساختاری قابل اندازه‌گیری دارد (پولو، ۲۰۱۲). برای سنجش خرد، از معیارهای مختلف استفاده می‌شود. هر معیار بیانگر تئوری خاصی از خرد و دارای نقاط قوت و ضعف خاص خود است. پژوهشگرانی از جمله آردلت، ۱۹۹۷؛ ۲۰۰۳؛ وبستر، ۲۰۰۳؛ براون، ۲۰۰۴؛ لونسون، ۲۰۰۵؛ اسمیت، ۲۰۱۲؛ توماس و همکاران، ۲۰۱۷ از طریق تحلیل‌های اکتشافی یا تأییدی، مقیاس‌های معتبری را با مؤلفه‌های گوناگون خرد تهیه کرده‌اند. در صورتیکه هیچ مقیاسی به صورت مطلق بهتر از مقیاس‌های دیگر نیست، اما هرکدام بسته به هدف پژوهش می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند. نتایج برخی مطالعات (مانند بانگان و همکاران، ۲۰۱۳؛ گلوک و همکاران، ۲۰۱۳؛ تیلور و همکاران،

1. Hall

2. Vang & Zhang

3. Walsh

4. Nayak

5. Gluck

6. Jest & Lee

7. Grossmann

جوانب شخصی است. با استفاده از این مقیاس، تعالی از خود با بیگانگی و روان رنجورخویی همبستگی منفی و با شخصیت (مانند برونگرایی، گشودگی، موافق بودن و وظیفه شناسی) رابطه مثبت دارد. مدل تجربه‌های زندگی MORE بیان می‌کند که گشودگی برای کسب خرد بسیار ضروری است و به باور آردلت (۲۰۱۱) گشودگی به احتمال زیاد در افرادی که در سطوح بالای خرد قرار دارند دیده می‌شود. علاوه بر این در این مدل توجه ویژه به تامل و تنظیم عواطف شده است.

در مدل پنج عاملی وبستر خرد پدیده‌ای کل‌نگرانه معرفی شده است. در این مدل هیچ بعدی به تنهایی نشان خردمندی نبوده و تمام ابعاد باید در کنار هم حضور داشته باشند. به باور وبستر خرد مجموعه‌ای کل‌نگراست و کل آن از مجموع تک تک اجزایش بزرگتر است. اشمیت و همکاران در ۲۰۱۲ بعد از معرفی ابعاد موثر بر خرد ابعاد را آزمون نمودند. آنها ابتدا از طریق تحلیل عاملی اکتشافی مولفه‌های اصلی خرد را استخراج و سپس از طریق تحلیل عاملی تاییدی برازش مدل را ارزیابی نمودند. مدل سن دیگو ارائه شده توسط توماس و همکاران در سال ۲۰۱۷ یک راه بالقوه سازنده را برای بررسی استراتژی‌هایی که افراد در مواجهه با مشکلات واقعی و دشوار استفاده می‌کنند، ارائه می‌دهد. در این مدل به مولفه‌هایی از جمله تامل، تنظیم هیجان‌ها و گشودگی اشاره شده است. جدول ۳ معیارهای سنجش خرد که از مرور نظام‌مند ادبیات حاصل شده را نشان می‌دهد.

با توجه به ابعاد متنوع خرد و با در نظر داشتن این موضوع که بسیاری از علوم از ابعاد خرد در جهت رفع چالش‌های خود سود برده‌اند به نظر می‌رسد این سازه برای قضاوت‌های حرفه‌ای حساب‌رسان مفید باشد. حساب‌رسانی فرایندی پیچیده است که همواره با چالش‌های بسیاری همراه بوده است. با حرکت گزارشگری مالی به سوی استانداردهای مبتنی بر اصول، اعمال قضاوت حرفه‌ای درست برای حساب‌رسان اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده است. غیرقابل پیش‌بینی بودن رویدادها ضمن افزایش تقاضا برای دقت نظر بیشتر نسبت به نتیجه کارهای حرفه‌ای این نکته را خاطر نشان می‌سازد که پاسخ به رویدادهای جدید با اتکا به روش‌های مرسوم میسر نخواهد بود. به باورانتظاری (۲۰۱۷) در شرایط مشابه با گذشته، احتمال بروز پیامدهای ناخواسته کم و خطای معرفتی کاهش می‌یابد. در شرایط غیرقابل پیش‌بینی که دستیابی به واقعیت کاری چالش‌برانگیز می‌شود احتمال افزایش بروز خطا وجود دارد. شرایط تجربه نشده و عدم قطعیت؛ موجب می‌شود تا تفسیر فرد به دلیل اثرات محیطی و تجربه‌های قبلی واقعیت موضوع را منعکس نکند (دنت، ۱۹۸۴).

آردلت در سال ۲۰۰۴ بعد عاطفی را در مدل سه بعدی خرد جای داد. آردلت خردورزی را هماهنگی ابعاد شناختی، تاملی و عاطفی تعریف کرده است. پارادایم خرد برمن خرد شخصی را ارزیابی می‌نماید، در پارادایم خرد برمن در کنار خودشناسی به خود تنظیمی پرداخته شده است. به اعتقاد سانتراک (۲۰۰۴) خودتنظیمی تولید و هدایت اندیشه‌ها، هیجان‌ها و رفتار توسط فرد در رسیدن به هدف است. خودتنظیمی به افراد در تجربیات یادگیری موفقیت آمیز کمک می‌نماید. در ادامه مقیاس ارزش‌های بنیادین برای اندازه‌گیری خرد و ابعاد آن توسط جیسون و همکارانش (۲۰۰۱) معرفی شده است. این مقیاس در توصیف و مقایسه افراد خردمند، افزودن اعتبار و صحت در انتخاب افراد خردمند مفید است (دیگانگی و همکاران، ۲۰۱۳). در این مقیاس چهار مؤلفه برای خرد ذکر شده است: ۱- هماهنگی به معنای داشتن معنی و هدف در زندگی، گشودگی، قضاوت خوب، ۲- صمیمیت که مترادف با شوخ‌طبعی، زندگی در زمان حال و مهربان بودن است ۳- توجه به پیرامون که همان احترام به طبیعت و داشتن شگفتی کودکانه می‌باشد و ۴- هوش به مفهوم نبوغ، توانایی حل مسئله.

براون در سال ۲۰۰۲ مدل خود با عنوان مدل رشد خرد را ارائه داده است. در این مدل هم تعریف خرد ارائه شده و هم به رشد خرد و عوامل تسهیل کننده رشد آن توجه شده است. قضاوت در مدل براون به مفهوم دیدن روشن یک موقعیت با وجود پیچیدگی و ابهام و یافتن مسیر درست است. لونسون در سال ۲۰۰۵ با اعتقاد به اینکه تعالی از خود پایان فرآیند رشد است، شاخص از خود فراروی را برای سنجش خرد ارائه کرده است. یکی از هسته‌های مرکزی خرد متعالی از خود فراروی است و تا زمانی که خود انسان به طور طبیعی درگیر تمرکز بر سوگیریه‌ها، ذهنیات و خودمحوری باشد کمتر حاصل می‌شود (لویسنسون، جنینگ، ۲۰۰۵). از خود فراروی، به معنی از بین رفتن مرزهای بین خود و دیگران است. پاسکال (۲۰۰۳) معتقد است که برای رسیدن به تعالی خود باید از ذات خود، روش‌های خودکار اندیشیدن، احساس کردن و عمل کردن فراتر رفت و به صورت همدلانه با تجارب دیگران ارتباط برقرار کرد. این تغییر در دیدگاه به فرد اجازه می‌دهد تا دیدگاه‌های فرد دیگر را هم در نظر بگیرد و این مسئله چیزی فراتر از تغییرات شناختی در نسبیت ارزشها است و شامل فهم شفقت و دلسوزی به دیگران هم می‌شود (نوقایی و همکاران، ۱۳۹۶). در این شاخص خودآگاهی، آگاهی از منابع ایجاد احساس شخصی در فرد است. جدا شدن به معنی درک ناپایداری و ماهیت موقتی منابع خارجی مانند روابط، نقشها و در نهایت اتحاد، به مفهوم پذیرش همه

جدول شماره ۳- معیارهای سنجش خرد

معیار سنجش	پژوهشگر	طبقه‌بندی	ابعاد
پارادایم خردمند برلین (BWP) ^۱	بالتز و استودینگر (۱۹۹۰)	عملکرد محور	۱- دانش واقعی غنی، ۲- دانش رویه‌ای غنی ۳- بافت‌گرایی در گستره عمر ۴- نسبی‌گرایی ارزش‌ها، ۵- مدیریت عدم قطعیت در زندگی
پارادایم خرد برمن (BrWP) ^۲	میچلر و استادینگر (۲۰۰۸) استادینگر (۲۰۰۵)	عملکرد محور	۱- خودشناسی، ۲- تحمل ابهام، ۳- ارتباط با خود ۴- خودنسبی‌گرایی، ۵- خودتنظیمی
معیار خودارزیابی (SAWS) ^۳	ویستر (۲۰۰۳، ۲۰۰۷)	خودگزارش‌دهی	۱- تجربیات بحرانی زندگی، ۲- گشودگی، ۳- تنظیم عاطفی، ۴- یادآوری و بازبینی، ۵- شوخ‌طبعی
معیار سه بُعدی خرد (3D-WS) ^۴	آردلت (۲۰۰۳)	خودگزارش‌دهی	۱- بُعد شناختی، ۲- بُعد تاملی، ۳- بُعد عاطفی
شاخص از خودفرآوری (ASTI) ^۵	لونسون (۲۰۰۵)	خودگزارش‌دهی	۱- از خودفرآوری، ۲- خودآگاهی، ۳- انفصال (جداسازی)، ۴- یکپارچگی (اتحاد)
تجربیات زندگی (MORE) ^۶	گلاک (۲۰۱۳)	خودگزارش‌دهی	۱- تسلط، ۲- گشودگی، ۳- بازبینی (تامل)، ۴- تنظیم عواطف و هیجان‌ها، ۵- همدردی
ارزش‌های بنیادین (FVS) ^۷	جیسون (۲۰۰۱)	خودگزارش‌دهی	۱- هماهنگی، ۲- صمیمیت، ۳- هوش، ۴- توجه به پیرامون
مدل رشد خرد ^۸	براون (۲۰۰۲)	—	۱- خودآگاهی، ۲- قضاوت، ۳- درک دیگران، ۴- دانش زندگی، ۵- شوق یادگیری، ۶- نوع دوستی،
مدل سن دیگو ^۹	توماس (۲۰۱۷ و ۲۰۲۱)	خودگزارش‌دهی	۱- تامل درونی، ۲- رفتارهای اجتماعی، ۳- تنظیم عاطفی، ۴- پذیرش دیدگاه‌های جایگزین، ۵- قاطعیت، ۶- مشاوره اجتماعی، ۷- معنویت
مقیاس خردمندی (WS)	اشمیت (۲۰۱۲)	خودگزارش‌دهی	۱- عملی، ۲- تاملی، ۳- گشودگی، ۴- تجربه ۵- تناقضی، ۶- حساسیت اخلاقی،

حسابرسان ممکن است در معرض سوگیری‌های ناشی از نفع شخصی و یا بکارگیری ناآگاهانه میان‌برهای ذهنی قرار گیرند. در این شرایط ضرورت دارد آنچه در فرآیند قضاوت دخیل بوده و می‌تواند افراد را در برابر اشتباهات و سوگیری‌های قضاوت آسیب‌پذیر نماید درک شود. در رفع این چالش باید سازه‌ای مورد توجه قرار گیرد که بتوان آن را آموخت، اندازه گرفت و برای تمام حسابداران رسمی کاربردپذیر باشد. همانطور که در بخش‌های پیشین اشاره شد سازه غنی خرد هم اکنون وجود دارد و سایر علوم از منافع آن بهره می‌گیرند. به نظر می‌آید حرفه حسابرسی نیز با اتکا به نتایج پژوهش‌ها در سایر علوم می‌تواند خرد رابه جهت ارتقای کیفیت قضاوت‌ها به حسابداران رسمی توصیه

در تعریف قضاوت حرفه‌ای در آیین رفتار حرفه‌ای آمده است: کاربرد آموزش، دانش حرفه‌ای، مهارت و تجربه مربوط و متناسب با واقعیت‌ها و شرایط شامل ماهیت فعالیت‌های حرفه‌ای خاص و منافع و روابط وابسته (الف. ۱. ۵. ۱۲۰). آنچه قابل تامل است آنکه توصیف ارائه شده هیچ‌کدام از کیفیت‌های شخصی را در بر نمی‌گیرد (امیری، ۱۳۹۸). حال آنکه اعمال قضاوت حرفه‌ای به عنوان مهارتی ضروری برای حسابداران رسمی ممکن است تحت تاثیر سوگیری‌های شناختی افراد قرار گیرد (وست، ۲۰۲۲). واقعیت آن که در دنیای حسابرسی که محدودیت‌های زمانی، ظرفیت‌های محدود افراد و تله‌های قضاوت به فراوانی وجود دارند، احتمال اعمال قضاوت حرفه‌ای درست کاهش می‌یابد.

1. Berlin Wisdom Paradigm

2. Bremen Wisdom Paradigm

3. Self – Assessed Wisdom Scale

4. Three – Dimensional Wisdom Scale

5. Adult self-transcendence inventory

6. More life experience model

7. Foundational Value scale

8. The Wisdom development Scale

9. San Diego Wisdom scale

نماید. بین خرد و قضاوت ارتباط وجود دارد و معمولاً پژوهشگران در تعاریف «خرد» به قضاوت اشاره می‌نمایند. فرهنگ آکسفورد خرد را قابلیت قضاوت درست در مورد موضوعات مربوط به زندگی و رفتار توصیف کرده است و فرهنگ کمبریج از توانایی قضاوت درست در تعریف خرد استفاده کرده است. بنابراین خرد پدیده‌ای است که قابلیت ورود در مباحث قضاوت حرفه‌ای و تصمیم‌گیری را دارد. در ادامه اهم دلایل و ضرورت ورود خرد به حسابرسی بیان می‌شوند.

منابع انسانی به عنوان با ارزش‌ترین منابع سازمانی منجر به تقویت مزیت رقابتی سازمان می‌شوند (روحی، ۲۰۱۷). توانمندسازی این دارایی‌های نامشهود سبب رشد اقتصادی سازمان می‌شود. در حسابرسی تغییر و تحولات و عدم قطعیت‌های محیطی موجب شده تا حسابرسان نتوانند انعطاف‌پذیری، سرعت و خلاقیت را در خود توسعه دهند و همواره بخش مهمی از اطلاعات درون سازمان‌ها بصورت ضمنی در ذهن افراد باقی می‌ماند که افراد سعی در به اشتراک‌گذاری آن دارند. پژوهش‌ها نشان داده که تنها انتقال دانش اهمیت ندارد بلکه باید دانش رابه شکل درست و در جای درست به اشتراک گذاشت (پنهیرو و همکاران، ۲۰۱۲). در شرایطی که یک راه حل صحیح وجود ندارد و یا هنگامیکه دانش با کار تناسب نداشته باشد تفاوتی میان خبرگان و سایرین وجود ندارد (بستانیان، ۱۳۸۷). در واقع انباشت دانش در یک حوزه تنها عامل موثر در نشان دادن سطح عملکرد افراد نیست و سازماندهی دانش نیز اهمیت دارد. به باور استرنبرگ (۲۰۰۳) تنها رویکرد مبتنی بر دانش در هر مقطع زمانی علاج تمام مشکلات نبوده و رفتار غیرمنطقی تصمیم‌گیرندگان با وجود انبوه اطلاعات و دانش نیز روی داده است. در دوران معاصر انباشت دانش و حتی هوش برای حل چالش‌ها کافی نیست (استرنبرگ، ۲۰۱۷). به استدلال میچام (۱۹۸۳) خرد، کاربرد دانش به همراه جایز الخطا بودن آن، در کنار نگرانی در مورد پیامدهای اجتماعی است. خرد توانایی انتخاب و بکارگیری دانش مناسب در موقعیت خاص را می‌دهد (یانگ، ۲۰۱۱). در مجموع خرد به حسابرسان این هشدار را می‌دهد که دانش با محدودیت مواجه است اما با کمک خرد و در کنار سایر ابعاد می‌توان دانش صحیح را انتخاب و به تصمیمات درست دست یافت

تجربه عامل اثرگذار در قضاوت حرفه‌ای است (رایت، ۱۹۸۸؛ کوهن، ۱۹۸۹؛ بایک، ۲۰۰۲؛ بونر، ۲۰۰۸). حسابرسان با تجربه بهتر می‌توانند اشتباهات را شناسایی (لیبی، ۱۹۹۵) و در قضاوت‌های پیچیده با مشکلات کمتری مواجه‌اند. در پژوهش‌های خرد نیز از تجربه به عنوان مولفه‌ای مهم یاد شده است (وبستر، ۲۰۰۷؛ اشمیت، ۲۰۱۲؛ براون، ۲۰۰۲) و تاکید شده آنچه تجربه را

ارزشمند می‌سازد درس‌آموخته‌های مثبت و منفی حاصل از تجربیات است نه تعدد تجربه‌ها. باوجود مزایای تجربیات فردی، اما تجربه لزوماً منجر به حذف کامل ناطمینانی نمی‌شود و تنها سبب شکل‌گیری تفاسیر متفاوت از رویدادی خاص می‌شود (باگلی، ۲۰۰۴). خرد به حسابرسان کمک می‌کند تا آنچه از تجربیات خود فراگرفته‌اند در جهت رویارویی با شرایط تنش‌زا که احتمال انتخاب غیربهبینه وجود دارد، بکار بندند. هر تجربه در خود درس‌هایی دارد که باید بیرون کشیده شوند و برای اینکار لازم است که بارها مورد بازنگری قرارگیرد و جوانب بررسی شوند (نوقایی، ۱۳۹۶). تجارب مختلف موجب می‌شوند افراد موضوعات را از دیدگاه‌های مختلف بررسی کنند که احتمالاً کاهش خودمحوری را به دنبال دارد (آردلت، ۲۰۱۲). با کاهش خود محوری فرد تمایل پیدا می‌کند تا با رویکردی باز پذیرای ایده‌ها و تجارب جدید به ویژه تجربیاتی که با تجارب او تفاوت دارند باشد. احترام به دیدگاه‌های مخالف و جستجوی رویکردهای جدید برای حل مسایل یک خزانه مهارتی می‌سازد که فرد را برای رفتارهای پخته‌تر آماده می‌سازد (نوقایی، ۱۳۹۶). گشودگی در مقابل نظرات دیگران این امکان را به حسابرس می‌دهد تا نظرات مختلف را در کنار یکدیگر بررسی و با انتخاب بهترین نظر بهترین قضاوت را اعمال نماید. تامل در تجربیات گذشته موجب می‌شود تا افراد از اشتباهات خود درس بگیرند (راتاند، ۱۹۹۰). از طریق تامل می‌توان ذهنیت‌گرایی و فرافکنی‌های فردی را کشف کرد. تامل عنصر اصلی خرد (مطالعه کلاک ۲۰۰۸؛ استرنبرگ، ۲۰۰۲؛ پارادیم برلین، بالتز و کاترین، ۲۰۰۴؛ آردلت، ۲۰۰۳؛ لابووی - ویف، ۱۹۹۰) و موجب رشد مطلوب می‌شود (وبستر، ۲۰۰۷). تامل در حسابرسی به افراد کمک می‌کند تا به بازبینی و ارزیابی فرآیندها بپردازند و عواملی که می‌توانند بر بهبود فرایند حسابرسی موثر باشند را شناسایی و از تکرار اشتباهات پرهیز نمایند. تحقیقات نشان می‌دهند هیجان بر احساسات و احساسات بر هیجان‌ها و به تبع آن بر قضاوت افراد نسبت به موضوعات مختلف تاثیر می‌گذارد (باران، ۲۰۰۶). هیجان‌ها منجر به ترجیحات در افکار، ایجاد حافظه، خلق دیدگاه‌های مختلف حل مسئله و تسهیل خلاقیت می‌شود که الگوهای متفاوتی از پردازش اطلاعات را ایجاد می‌کند (سالوی، ۲۰۰۰). در حسابرسی ارتباط کاری حسابرسان با کارکنان مشتری یک رابطه شخصی و عاطفی را ایجاد می‌کند. این ارزیابی عاطفی می‌تواند بر قضاوت‌های آینده اثر داشته باشد (بستانیان، ۱۳۸۷). علی‌رغم اهمیت نقش احساسات در تصمیمات، پژوهش‌های حسابرسی نشان می‌دهد در ادبیات قضاوت حرفه‌ای کمتر به نقش احساسات پرداخته شده است و این بی توجهی با در نظر داشتن نقش احساسات در قضاوت‌های

مورد تردید قرار گیرد و شهرت حرفه‌ای و مشروعیت مؤسسات حسابرسی نیز در معرض خطر باشد (بنی‌مهد، ۱۳۹۶). سازه خرد به عنوان یک فضیلت اخلاقی، تصمیمات و اعمال را به سمتی سوق می‌دهد که لزوماً اخلاقی و مبتنی بر قضاوت صحیح باشد. خرد را می‌توان به عنوان یک فرآیند شناختی ادغام‌کننده ذهن و فضیلت درک کرد (راتاند، ۱۹۹۰). مک‌کنا ورونی (۲۰۰۹) استدلال کردند که خودآگاهی در سطح سازمانی به مدیران اجازه می‌دهد تا عدم قطعیت را شناسایی و مدیریت کنند، خودآگاهی توانایی شناخت افراد از نقاط ضعف و قوت، خواسته‌ها و ترس‌های خود است. از طریق خودآگاهی، فرد می‌تواند اطلاعاتی درباره چرایی و چگونگی برانگیخته شدن در وضعیت‌های متفاوت کسب نماید. این مهارت به توانایی فهم خوب‌بستن در ارتباط مناسب‌تر با محیط کمک می‌کند (مشایخی، ۱۳۹۶). آگاه بودن حسابرسان در خصوص نقاط ضعف و قوت و توانایی‌های خود و همکاران موجب می‌شود بهتر قضاوت نمایند. با توجه به موارد مطرح شده، در جدول شماره ۴ ابعاد خرد که می‌توانند بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل موثر باشند، آورده شده است.

اخلاقی نگران‌کننده است (باگنولی، ۲۰۱۱). هیجانها منبع ارزشمندی از اطلاعات هستند و در تصمیم‌گیریها به ما کمک می‌کنند. خرد با بعد تنظیم عاطفی و هیجانها به حسابرسان کمک می‌کند. بنابراین لازم است تا حسابرسان عواطف خود را شناسایی و آنها را در کنترل داشته باشند. به استدلال رایبسون و همکاران (۲۰۱۶) مدیران با خرد کاربردی قادر به کنترل هیجانها خود می‌شوند.

جایگاه اخلاق هر حرفه، امری حیاتی برای پذیرش آن در جامعه است (مینتز، ۱۹۹۵) این امر برای حرفه حسابرسی نیز مصداق خواهد داشت. فلاگن و کلارک (۲۰۰۷) معتقدند، شیوه‌های تصمیم‌گیری، فراتر از استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای حسابداری است. در واقع، این فرایندهای تصمیم‌گیری درونی است که در نهایت جایگاه حرفه‌ای حسابداران را مشخص می‌کند و نهادهای حسابداری هرگز قادر به تدوین قواعدی نخواهند بود که به تصمیم‌های خوب منجر شود. تصمیم خوب بدون اساس اخلاقی ممکن نیست (نانوکا، ۲۰۱۱). بروز بحران‌های مالی و اقتصادی باعث شده است که رعایت اخلاق در حرفه حسابرسی

جدول شماره ۴- ابعاد خرد موثر در قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل

ابعاد	معیار سنجش	پژوهشگر
۱- دانش واقعی غنی ۲- دانش رویه‌ای غنی	پارادایم خرد برلین (BWP) ^۱	بالتز و استودینگر (۱۹۹۰)
۱- خودشناسی ۲- تحمل ابهام ۳- ارتباط با خود ۴- خودتنظیمی	پارادایم خرد برمن (BrWP) ^۲	میچلر و استادینگر (۲۰۰۸) استادینگر (۲۰۰۵)
۱- بازبینی ۲- گشودگی ۳- تنظیم عاطفی	معیار خودارزیابی SAWS ^۳	وبستر (۲۰۰۳، ۲۰۰۷)
۱- بعد شناختی ۲- بعد تاملی ۳- بعد عاطفی	معیار سه بعدی خردمندی	آردلت (۲۰۰۳)
۱- خودآگاهی	شاخص از خودفراروی	لونسون (۲۰۰۵)
۱- تنظیم عواطف و هیجان‌ها، ۲- گشودگی، ۳- بازبینی (تامل)	تجربیات زندگی MORE ^۴	گلاک (۲۰۱۳)
۱- خودآگاهی، ۲- شوق یادگیری، ۳- درک دیگران	رشد خرد ^۵	براون (۲۰۰۲)
۱- تامل، ۲- تنظیم عاطفی، ۳- پذیرش دیدگاه‌های جایگزین	مدل سن دیگو ^۶	توماس (۲۰۱۷ و ۲۰۲۱)
۱- اخلاقی ۲- تاملی ۳- گشودگی ۴- تعاملی ۵- تجربه	مقیاس خردمندی	اشمیت (۲۰۱۲)

تا درآینده با بهره‌مندی از خرد دنبال ارتقاء هرچه بیشتر قضاوت‌های خود باشند. نتایج این پژوهش برای حسابداران رسمی افزایش توانایی برای اعمال قضاوت‌های حرفه‌ای دقیق و حرکت از انجام کارهای غیرپیچیده به سوی بررسی این وظیفه‌ها است.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با استفاده از روش مرور نظام‌مند ادبیات تصویر نسبتاً متفاوتی از عوامل موثر بر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل به لحاظ جدید بودن برخی ابعاد ارائه شد. ابعاد مطرح شده در این پژوهش نقطه شروعی برای حسابداران رسمی است

1. Berlin Wisdom Paradigm

2. Bremen Wisdom Paradigm

3. Self - Assessed Wisdom Secal

4. More life experience model

5. The Wisdom development Scale

6. San Diego Wisdom scale

تلاش برای رفع نگرانی‌های موجود درباره قضاوت‌های حرفه‌ای حساب‌برسان مستقل با هدف پاسخگویی موثر به نیازهای استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی از مهمترین راهبردهایی است که موجب گردیده موضوع قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان مستقل همواره مورد توجه مجامع حرفه‌ای و اندیشمندان حسابرسی باشد. نگرانی مجامع حرفه‌ای از نتایج قضاوت‌های اعمال شده و تاثیرات مخرب آن بر حرفه حسابرسی نیز عامل دیگری است که پژوهشگران را به انجام پژوهش در قضاوت حرفه‌ای ترغیب می‌نماید. در بررسی مقالات قضاوت حرفه‌ای ذکر نکاتی ضرورت دارد. اول، حساب‌برسان اغلب با شرایط پیچیده‌ای سروکار دارند که ممکن است قبلاً تجربه نکرده و یا دانش مربوط و کافی در رویارویی با آن شرایط را نداشته باشند. تصور رایج براین است که معلومات تخصصی بر کیفیت قضاوت حساب‌برسان اثر مثبت دارند ولی برخی نیز براین باورند که این عامل نمی‌تواند به صورت مستمر تاثیرات مثبت داشته باشد. زیرا افراد عموماً دانش محدودی در اختیار دارند و علاوه بر آن ممکن است فرد دانش را در حافظه خود داشته باشد اما در زمان مناسب قادر در به خاطر آوردن آن نباشد. دوم، ذات متغیر محیط حسابرسی موجب می‌شود انبوه تجربیات تنها سبب شکل‌گیری تفاسیر متفاوت از رویداد خاص گردد. سوم، اعمال قضاوت حرفه‌ای ممکن است تحت تاثیر سوگیری‌های شناختی افراد قرار گیرد (وست، ۲۰۲۲). چهارم، به دلیل محدودیت‌های زمانی، ظرفیت‌های محدود افراد و تله‌های قضاوت احتمال اعمال قضاوت حرفه‌ای درست را کاهش می‌دهد. در این راستا سانتز (۲۰۲۲) نشان داد که فشار زمانی تمایل حساب‌برسان برای اعمال تعدیلات پیشنهادی را کاهش می‌دهد پنجم، علی‌رغم اهمیت نقش احساسات در تصمیمات، پژوهش‌های حسابرسی نشان می‌دهد در ادبیات قضاوت حرفه‌ای کمتر به نقش احساسات پرداخته شده و این بی‌توجهی با در نظر داشتن نقش احساسات در قضاوت‌های اخلاقی نگران‌کننده است (باگنولی، ۲۰۱۱). با توجه به دلایل مطروحه بازنگری مولفه‌های موثر بر قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان ضروری است و باید حسابداران رسمی آنچه که در فرآیند قضاوت دخیل است و می‌تواند آنان را در برابر اشتباهات و سوگیری‌های قضاوت آسیب‌پذیر نماید، درک و راه‌هایی در رفع آن‌ها داشته باشند. در این پژوهش سازه خرد برای رفع چالش‌های پیشگفته معرفی شده است.

با مرور مقالات مشخص شد خرد ترکیب ابعاد مختلف و کل آن چیزی بیش از مجموع تک تک ابعادش و بر اساس فرهنگ در جوامع مختلف به شیوه‌های متفاوت تعریف شده است (کردنوقایی و همکاران، ۱۳۹۷). وجود دیدگاه‌های متعدد در باب خرد، مانع از آن شده است که یک تعریف جامع و عملیاتی از آن

حاصل شود با این حال پژوهشگرانی که در این زمینه به تحقیق و مطالعه پرداخته‌اند، اتفاق نظر دارند که خرد شامل تفکر، دانش، تأمل، بینش و توجه همزمان به دیدگاه‌های خود و دیگران است (آردلت، ۲۰۱۱).

خرد سازه‌ای عملگرا است که می‌تواند ویژگی‌های مختلف را در هم تنیده و فرد را به سوی تصمیمات بهتر و اقدامات موثر رهنمون سازد به‌طوری‌که درک صحیحی از موضوع و شرایط تصمیم‌گیری داشته باشد. شناخت عواطف به صورت سازنده و خلاق، تأمل، گشودگی به تجربیات و تمایل به کشف ایده‌های جدید، تحمل ابهام و عدم قطعیت از ویژگی افراد خردمند محسوب می‌گردد. توانایی انتخاب و بکارگیری دانش مناسب در موقعیت‌های مختلف و آگاه نمودن فرد از محدودیت‌های دانش، او را قادر می‌سازد تا در زمان قضاوت به نیروی احساسات خود نیز توجه و میان منافع درون فردی، برون فردی و فرا فردی در کوتاه مدت و بلند مدت تعادل برقرار سازد. خردمندان دیدگاه‌های مختلف را همواره در نظر داشته و وفق بلندمدت را در نظر دارند و نسبت به شیوه تفکر و نحوه رفتار و کردار خود آگاه، نقاط ضعف و قوت خود را می‌دانند. خودآگاهی و دگرآگاهی و شناخت زمینه موجب می‌شود تا فرد بهتر قضاوت کند. برای رسیدن به سطوح بالای خودآگاهی و دگرآگاهی باید سطح بالایی از تأمل (بازبینی) وجود داشته باشد که خردمندان مجهز به آن هستند. خردمندان ضمن پایبندی به کدهای اخلاقی، توانایی قضاوت در مورد آنچه درست است را دارند که این مسأله متضمن نتایج است. بررسی تجربی تعاریف خرد عموماً شش جز را نشان می‌دهند: ۱- دانش عمومی از زندگی و تصمیم‌گیری اجتماعی - توانایی مشاوره خوب، دانش زندگی و مهارت‌های زندگی؛ ۲- مدیریت هیجان - تنظیم و کنترل هیجانات خود؛ ۳- رفتارهای جامعه‌پسند - همدلی، نوع‌دوستی و عدالت؛ ۴- بینش - توانایی و تمایل به درک خود و اعمال خود در یک سطح عمیق؛ ۵- نسبت‌گرایی ارزش و ۶- قاطعیت - توانایی تصمیم‌گیری سریع و مؤثر. در تحقیق جداگانه‌ای با استفاده از روش دلفی، محققان بین‌المللی در این زمینه موافقت کردند که مؤلفه‌های ذکرشده برای تعیین خرد ضروری هستند (جست و همکاران، ۲۰۱۰). کرمی و همکاران (۲۰۲۰) نیز نشان دادند ابعاد مورد توافق عبارتند از: ۱- مدیریت دانش، ۲- نوع دوستی و بلوغ اخلاقی، ۳- قضاوت در تصمیم‌گیری خوب، ۴- تفکر خلاق، ۵- گشودگی و تحمل، ۶- بازبینی (تأمل). با عنایت به ویژگی‌های سازه خرد که بدان‌ها اشاره شد، این سازه غنی و ارزشمند می‌تواند به قابلیت‌های حساب‌برسان در اعمال قضاوت حرفه‌ای باکیفیت بیفزاید. رویارویی با پیچیدگی وقایع اقتصادی نیازمند افرادی است که قادر باشند به خرد دست یافته و آنرا ترویج

رویکردهای جدید برای حل مسایل یک خزانه مهارتی می‌سازد که فرد را برای رفتارهای پخته‌تر آماده می‌سازد (نوقایی، ۱۳۹۶). گشودگی در مقابل نظرات دیگران این امکان را به حسابرس می‌دهد تا نظرات مختلف را در کنار یکدیگر بررسی و با انتخاب بهترین نظر بهترین قضاوت را اعمال نماید.

تامل: هر تجربه در خود درس‌هایی دارد که باید بیرون کشیده شوند و برای اینکار لازم است که بارها مورد بازنگری قرارگیرد و جوانب بررسی شوند (نوقایی، ۱۳۹۶). تامل در تجربیات گذشته موجب می‌شود تا افراد از اشتباهات خود درس بگیرند و ذهنیت‌گرایی و فرافکنی‌های فردی را کشف کنند. تامل در حسابرسی به افراد کمک می‌کند تا به بازبینی فرآیندها و ارزیابی آن بپردازند و عواملی که می‌تواند بر بهبود فرایند حسابرسی در آینده موثر باشند را شناسایی و از تکرار اشتباهات پرهیز نمایند.

تنظیم عواطف و هیجان‌ها: هیجانها منبع ارزشمندی از اطلاعات هستند و در تصمیم‌گیریها به ما کمک می‌کنند. تحقیقات نشان می‌دهند هیجان‌ها بر احساسات و احساسات بر هیجان‌ها و به تبع آن بر قضاوت افراد نسبت به موضوعات مختلف تاثیر می‌گذارند (بارآن ۲۰۰۶). حضور مستقیم و غیرمستقیم هیجان‌ها در عقلانیت و استدلال قابل مشاهده است. در حسابرسی ارتباط کاری حسابرسان با کارکنان مشتری یک رابطه شخصی و عاطفی را ایجاد می‌کند. این ارزیابی عاطفی می‌تواند بر قضاوت‌های آینده اثر داشته باشد (بستانیان، ۱۳۸۷). حسابرسان علاوه بر تبحر در فعالیت‌های حرفه‌ای باید به مسئولیت‌های عاطفی خود نیز توجه نمایند. لازم است تا حسابرسان عواطف خود را شناسایی و آنها را در کنترل داشته باشند. خرد با بعد تنظیم عاطفی و هیجان‌ها به حسابرسان در شناسایی عواطف و نحوه کنترل آن کمک می‌کند. به استدلال رابینسون و همکاران (۲۰۱۶) مدیران با خرد کاربردی قادر به کنترل هیجان‌ها خود می‌شوند.

اخلاق: اخلاق عبارت است از ارزش‌ها و اصولی که راهنمای تشخیص رفتار درست یا نادرست است (منزل، ۱۳۸۹). تصمیم خوب بدون اساس اخلاقی ممکن نیست (نانوکا، ۲۰۱۱). محققان به این نتیجه رسیده‌اند افزایش قوانین، برای جلوگیری از حساب‌سازی و تقلب‌های حسابداری، لازم است ولی کافی نیست و همه چیز در نهایت به تعهد اخلاقی افراد بستگی دارد (کاظم‌پور، ۱۳۹۶). با توجه به اینکه حسابرسان وظیفه اعتباربخشی به صورت‌های مالی را دارند، اخلاق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شود. بروز بحران‌های مالی و اقتصادی باعث شده

نمایند (تریجیت، ۲۰۱۰). بهره‌وری و پایایی موسسات حسابرسی بیش از هر چیز به نیروی انسانی کارآمد متکی است. لذا با در نظر داشتن ویژگی‌های سازه خرد می‌توان از آن برای تحقق اهداف حسابرسان بهره برد. از میان ابعاد خرد؛ برخی می‌تواند در قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مورد توجه باشد که در ادامه تبیین می‌شوند. لازم به توضیح است برخی ابعاد خرد مانند دانش و تجربه در حال حاضر نیز در امر قضاوت حرفه‌ای حسابرسان بکار می‌روند.

دانش: یکی از اجزای اصلی در اعمال قضاوت حرفه‌ای حسابرسان دانش است. در تعریف قضاوت حرفه‌ای در آیین رفتار حرفه‌ای آمده است: کاربرد آموزش، دانش حرفه‌ای، مهارت و تجربه مربوط و متناسب با واقعیت‌ها و شرایط شامل ماهیت فعالیت‌های حرفه‌ای خاص و منافع و روابط وابسته. در مرور سیستماتیک مقالات خرد نیز بیش از نیمی از پژوهشگران به دانش ضمنی و صریح، رویه‌ای و غنی اشاره داشته‌اند. خرد به حسابرس می‌آموزد که انباشت دانش به تنهایی در حل چالش‌های جدید مفید نخواهد بود بلکه انتخاب دانش درست در زمان مناسب اهمیت دارد. خرد به حسابرس این امکان را میدهد تا ضمن آگاه بودن از محدودیت‌های دانش مدام در جستجوی حقیقت باشد.

تجربه: از عوامل اثرگذار در قضاوت حرفه‌ای تجربه است. حسابرسان با تجربه بهتر می‌توان اشتباهات را شناسایی و در اعمال قضاوت‌های پیچیده با مشکلات کمتری مواجه‌اند. با این حال در شرایط نااطمینانی که فقط افراد به تجربه قبلی خود اتکا می‌کنند، اعمال قضاوت حرفه‌ای در بردارنده نتایج مقبول نبوده و خطاهای بزرگ را در پی دارد (تورسکی و کانمن^۱، ۱۹۷۳). تجربه لزوماً منجر به حذف کامل نااطمینانی نمی‌شود و تنها سبب شکل‌گیری تفاسیر متفاوت از رویدادی خاص می‌شود (باگلی، ۲۰۰۴). در پژوهش‌های خرد تاکید شده آنچه تجربه را ارزشمند می‌سازد درس‌آموخته‌های مثبت و منفی حاصل از تجربیات است نه تعدد تجربه‌ها. بنابراین خرد به حسابرسان کمک می‌کند تا آنچه از تجربیات خود فراگرفته‌اند در جهت رویارویی با شرایط تنش‌زا که احتمال انتخاب غیربهبینه وجود دارد، بکار بندند.

گشودگی به نظرات جایگزین: تجارب مختلف موجب می‌شوند افراد موضوعات را از دیدگاه‌های مختلف بررسی کنند که احتمالاً کاهش خودمحوری را به دنبال دارد (آردلت، ۲۰۱۲). با کاهش خود محوری فرد تمایل پیدا می‌کند تا با رویکردی باز پذیرای ایده‌ها و تجارب جدید (به ویژه تجربیاتی که با تجارب او تفاوت دارند) باشد. احترام به دیدگاه‌های مخالف و جستجوی

^۱. Tversky & Kahman

دیگری از خرد که ممکن است بر قضاوت حرفه‌ای حساب‌رسان موثر باشند را شناسایی و پیشنهاد دهند. توصیه می‌شود در پژوهش‌های آتی ابعاد مطرح شده در این پژوهش با کمک خبرگان اولویت‌بندی و وزن‌دهی شوند. علاوه بر این همچنین از آنجا که عموماً قضاوت‌های حسابداران با قضاوت‌های حساب‌رسان متفاوت می‌باشد پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی در زمینه نقش خرد در قضاوت‌های حسابداری نیز انجام شود.

فهرست منابع

بستانیان، جواد، (۱۳۸۷). قضاوت حرفه‌ای حساب‌رسانی، پایان‌نامه دکتری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی.

حساس یگانه؛ یحیی، شکرخواه، جواد. (۱۳۸۵). تحقیقات قضاوت و تصمیم‌گیری در حساب‌رسانی: چشم‌اندازی وظیفه‌گر، شخص‌نگر، تعال‌نگر میان فردی، فصلنامه تحلیلی جامعه حسابداران رسمی، ش ۱۰، ص ۵۹-۴.

حسینی، سید علی، رسولی، ندا (۱۳۹۸). قضاوت حرفه‌ای در حساب‌رسانی و اندازه‌گیری آن: مفاهیم، نظریه‌ها و چشم‌انداز تئوریک، دانش حسابداری و حساب‌رسانی مدیریت، سال هشتم، شماره ۳، ص ۱۵۵-۱۶۸.

دانش پایه، مسلم (۱۴۰۱). تدوین و اعتباریابی بسته آموزش خردورزی و اثربخشی آن بر بهزیستی روانشناختی هوش معنوی و یادگیری خرد راهبر در دانشجویان، پایان‌نامه دکتری، دانشکده روانشناختی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

کثیری، حسین، حساس یگانه، یحیی. (۱۳۸۳). کاربرد مفهوم اهمیت در حساب‌رسانی و تأثیر آن بر اظهارنظر حساب‌رسان مستقل، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲، ص ۳۸-۲.

کردنوقایی، رسول (۱۳۹۶). روانشناسی خرد، انتشارات ارجمند، تهران، پایان‌نامه دکتری، دانشکده روانشناسی خرد، انتشارات ارجمند، تهران.

مرادی، مرتضی؛ عابسی، سعید؛ سرلک، محمدعلی و موسوی، محمد. (۱۳۹۲). سنجش و ارزیابی خرد سازمانی و مدیریتی سطوح مختلف سازمان‌های دولتی با نگرشی بر ابعاد فلسفی، بهبود مدیریت، سال ۷، ش ۳، ص ۱۶۳-۱۴۱.

Abdolmohammadi, M., and A Wright. (1987). An Examination of the effects of experience and Task complexity on Audit Judgment. The Accounting Review, P 1-13, 62(1).

رعایت اخلاق در حرفه حساب‌رسانی مورد تردید قرار گیرد و شهرت حرفه‌ای و مشروعیت مؤسسات حساب‌رسانی نیز در معرض خطر باشد (بنی‌مهد، ۱۳۹۶). مراعات نکات اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران چندان آسان نیست (سیاسی، ۱۳۹۰) و علی‌رغم اعتقاد حساب‌رسان به رعایت اخلاق حرفه‌ای، اعمال رفتار غیر حرفه‌ای در برابر فشار بودجه زمانی غیرمعمول نمی‌باشد (مهرانی، ۱۳۷۹). حسابداران رسمی برای آنکه صادقانه، با اعتماد به نفس و درست به فعالیت خود ادامه دهند و در عین حال بر ابهامات موجود؛ مخصوصاً تضاد منافع؛ غلبه نمایند باید بر توانایی‌های اخلاقی خود تکیه نمایند. سازه خرد به عنوان یک فضیلت اخلاقی، تصمیمات و اعمال حساب‌رسان را به سمتی سوق می‌دهد که لزوماً اخلاقی و مبتنی بر قضاوت صحیح باشد.

خودآگاهی: مک‌کنا و رونی (۲۰۰۹) استدلال کردند که خودآگاهی در سطح سازمانی به مدیران اجازه می‌دهد تا عدم قطعیت را شناسایی و مدیریت کنند. خودآگاهی توانایی شناخت فرد از نقاط ضعف و قوت، خواسته‌ها و ترس‌های خود است. از حسابداران رسمی انتظار می‌رود به منظور شناخت الگوهای نامعمول و شناسایی خطاها توانمند باشند. خودآگاهی، به توانایی فهم خویشتن در ارتباط مناسب‌تر با محیط کمک می‌کند (مشایخی، ۱۳۹۶). آگاه بودن حساب‌رسان در خصوص نقاط ضعف و قوت و توانایی‌های خود و همکاران موجب می‌شود بهتر قضاوت نمایند و از قضاوت نادرست خودداری کنند.

مولفه‌های مطرح شده شامل دانش و تجربه (عوامل پذیرفته شده در پژوهش‌های حساب‌رسانی) و معیارهای جدیدی از جمله گشودگی به تجربیات؛ تامل و خودآگاهی (از مولفه‌های سازه خرد) می‌باشند. در مجموع می‌توان گفت، توجه به مولفه‌های فوق می‌تواند سهم به‌سزایی در توانمندسازی حساب‌رسان مستقل در اعمال قضاوت حرفه‌ای درست و برخورد با چالش‌های جدید را در پی داشته باشد.

پیشنهادات

بروز بحران‌های مالی و اقتصادی انتظارات نهادهای نظارتی و افکار عمومی از حساب‌رسان را به شدت افزایش داده است. غیرقابل پیش‌بینی بودن رویدادها ضمن افزایش تقاضا برای دقت نظر بیشتر نسبت به نتیجه کارهای حرفه‌ای این نکته را خاطر نشان می‌سازد که پاسخ به رویدادهای جدید با اتکا به روش‌های مرسوم میسر نخواهد بود. بنابراین انجام پژوهش‌های بیشتر و با چشم‌انداز جدید الزام دارد. با توجه به اینکه خرد مفهومی جدید در حساب‌رسانی می‌باشد، به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود با کمک روش‌هایی از جمله مصاحبه نیمه ساختاریافته و دلفی فازی ابعاد

- Clayton, V. P., & Birren, J. E. (1980). The development of wisdom across the life span: A reexamination of an ancient topic. *Life-Span development and behavior*, 3, pp 103-135.
- Curnow, T. (2010). *Wisdom in the ancient world*. London, UK: Duckworth. (1999). *Wisdom, intuition, and ethics*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Dennis, I. (2015). *Auditing Theory: Routledge studies in Accounting*, Routledge, Ny.
- Edwards, P. (1972). *The encyclopedia of philosophy*. New York: Macmillan/Free Press
- Erikson, E. H. (1959). *Identity and the life cycle*. New York: International University Press.
- Gathrie, C. E. (2018). *Teaching for wisdom in the 8 language arts: second dary school teachers' beliefs about literature and life learning in the classroom* (Phd dissertation, University of Toronto).
- Gluck, J. and Bluck, S. (2010). Lay Peoples' conception of wisdom and its development. *Cognitive and integrative views: Journal of Gerontology: Psychological science*.
- Gluck, J., Bischof, B., & Siebenhuner, L. (2012). Knows what is good and bad? Can teach you things? Dose lots of cross wards: Childeeren know about wisdom. *European journal of Development psychology*, 9 (5), pp 582-598.
- Gluck, J., Bluck, S., Baron, S. and Mc Adams, D. p. (2005). The wisdom of experience: autobiographical narrative across adulthood *International journal of Behavioral Development*, 24, pp197-208.
- Griffith, E., Kadous, K., Yong, D. (2021). Improving complex Audit judgments: A from work and Evidence.
- Grimm, S. R. (2014). *Wisdom*. *Australasian Journal of Philosophy*, 93(1), 139-154
- Grossmann, I., Na, J., Varnum, M. E. W., Park, D. C., Kitayama, S., & Nisbett, R. E. (2010). Reasoning about social conflicts improves into old age. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 107, 7246-7250
- Grossmann, I., Weststrate, N. M., Ardel, M., Brienza, J. P., Dong, M., Ferrari, M., Fournier, M. A., Hu, C. S., Nusbaum, H., & Vervaeke, J. (2020). The science of wisdom in a polarized world: Knowns and unknowns. *Psychological Inquiry*, 31(2), 103-133.
- Grossmann, I., Weststrate, N. M., Ferrari, M., & Brienza, J. P. (2020). A common model is essential for a cumulative science of wisdom. *Psychological Inquiry*, 31(2), 185-194.
- Hall, G. S. (1922). *Senescence: The last half of life*. Appleton.
- Hatfield, R. C., Jackson, S. B and Vandervelde, S. D (2011). The effect of Prior auditor involvement and client Pressure on Proposed audit adjustment, *Behavioral Research in Accounting*, 32 (2), pp 117-130.
- Hofman, V. B., J. R. Joe, and D. V. Moser. (2003). The effect of constrained Processing on auditors' Judgment. *Accounting, Organization and society*, 28, pp 699-714.
- Adams, S. (1996). *The Dilbert Principle*. New York: Harpercollins.
- Aldwin, C. M. (2009). Gender and wisdom: A brief overview. *Research in Human Development*, 6(1), 1-8
- American Institute of Accountants (AIA) (1955), *Acase study of the Extent of Audit samples*, New York.
- Ardelt, M. (2003). Empirical assessment of a Three-Dimensional Wisdom Scale. *Research on Aging*, 25(3), 275-324.
- Ardelt, M. (2004). Wisdom as expert knowledge system: A critical review of a contemporary Operationalization of an ancient concept. *Human development*, 47(5), 257-285.
- Arlin, P.K. (1990). *Wisdom: The art of Problem finding*. In R. J. Strenberg (Ed.), *Wisdom: Its nature, Origin, and development*, pp 2330-242, New York: Cambridge University Press.
- Aslı K, Seray B, Pınar A, (3114), "Wisdom and management: a conceptual study on wisdom management", *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 151 (3114) 1199 - 1314 .11th International Strategic Management Conference.
- Awad, E. M., Ghaziri, H. M. (2004). *Knowledge mangment*. Upper saddle River, NJ: Prentic Hall.
- Backof, A. G., Bamber, E. M., & carpenter, T. D. (2013). More precise versus less Precise account ting standards: The effect of Auditor judgment fram works in constraining agresive reporting- University of Georgia.
- Baltes, P. B., & Staudinger, U. M. (2000). Wisdom: A metaheuristic (pragmatic) to orchestrate mind and virtue toward excellence. *American Psychologist*, 55(1), 122-136
- Bangen, K. J., Meeks, T. W., & Jeste, D. V. (2013). Defining and assessing wisdom: A review of the literature. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 21(12), 1254-1266
- Bassett, C. L, 2005, *Laughing at gilded butterflies: Integrating wisdom, development, and learning*. In C. Hoare (Ed.), *Handbook of adult development and learning* (pp. 281-306). New York: Oxford University Press.
- Black, B. S. kim T, chang. And park, Love, I., Rachinsky, A. (2009). *Corporate governace indices and firm market values*.
- Bonner, S. (1990). Experience effects in auditing: The role of task-specific knowledge, *The Accounting Review*. Vol. 65, pp 72-92.
- Bonner, S., (2007). *Jvdgment and Decision making in accounting*. Upper saddle River, NJ: Prentic Hall.
- Brown, S. C., & Greene, J. A. (2006). The wisdom development scale: Translating the conceptual to the concrete. *Journal of College Student Development*, 47(1), 1-19
- Canadian Institute of chartered Accountants (CICA) (1996), *Professional judgment and the Auditor*, CICA, Toronto.
- Chen, L., Wu, P.J., Cheng, Y. Y., & Hsueh, H. I. (2014). Educators' implicit Perspectives on wisdom: A Comparison between inter Personal and intrapersonal Perspectives. *International Journal of Psychology*, 49(6), 425-433.

- Meacham, J.M. (1990), The loss of Wisdom. In R.J. Sternberg (Ed), *Wisdom: Its nature, Origin, and development*, pp 181-211, Ny.
- Mele, Domenec (2010). Practical wisdom in managerial decision making. *Journal of Management Development*, 29 (7/8), 637-645.
- Mickler, C., & Staudinger, U. M. (2008). Personal wisdom: Validation and age-related differences of a performance measure. *Psychology and Aging*, 23(4), 787-799.
- Nayak, A. (2016). Wisdom and the tragic question: Moral learning and emotional perception in leadership and organisations. *Journal of Business Ethics*, 137, 1-13.
- Orwell, L., and Perlmutter, M. (1990). The Study of wise Person: Integrating a personality Perspective. In R. J. Sternberg (ed.), *Wisdom: Its nature, Origins and development*. Cambridge: Cambridge university Press.
- Oser, F. K., Schker, C. and Spychiger, M. (1999). Wisdom: an actin Oriented approach In psychological studies on spiritual and religious development, pp 85-109.
- Pasupathi, M., & Staudinger, U. M. (2001). Do advanced moral reasoners also show wisdom? Linking moral reasoning and wisdom-related knowledge and judgement. *International Journal of Behavioral Development*, 25(5), 401-415.
- Pauleen, J. D, Kupers, W (2016). *A hand book of practical wisdom*, Routledge. London.
- Paulhus, D. L., Wehr, P., Harms, P. D. and Strasser, D. I. (2002). Use of exem Plar Survey to reveal types of intelligence. *Personal and social Psychology Bulletin* 28, pp 1051-1062.
- Po Keung (2011). Practical wisdom of Confucian ethical leadership: a critical inquiry. *Journal of Management Development*, 30 (7/8), 685-696.
- Rhod. J. G. (1978). Survey on the Influence of selected Aspect of Auditors' work environment on professional performance of certified public Accountants. Issued as the independent Auditors' work environment: A survey AICPA.
- Rooney, D., Mandeville, T., & Kastle, T. (2013). Abstract knowledge and reified financial innovation: Building wisdom and ethics into financial innovation networks. *Journal of Business Ethics*, 118(3), 447-459.
- Rooney, D., McKenna, B., Liesch, P. (2010). *Wisdom and management in the knowledge economy*. London. Routledge.
- Rowley, J. (2006). An analysis of the e-service literature: Towards a research agenda. *Internet Research*, 16(3), 339-359
- Sandelowski, M. and Barros, J. (2007). *Handbook for Synthesizing Qualitative Research*. Springer publishing company Inc.
- Schmit, D. E., Muldoon, J., Ponders, K. (2012). What is Wisdom? The Development and Validation of a Multidimensional Measure. *Journal of Leadership, Accountability and Ethics*, 9(2), 39-54
- Schwartz, Barry (2011). Practical wisdom and organizations. *Research in Organizational Behavior*, 31, 3-23.
- Holliday, S. G., & Chandler, M. J. (1986). *Wisdom: Explorations in adult competence. Contribution to human development*. Pp 1-96.
- Jason, L. A., Reichler, A., King, C., Madsen, D., Camacho, J., & Marchese, W. (2001). The measurement of wisdom: A Preliminary effort. *Journal of community Psychology*, 29, pp 585-598.
- Jeste, Dilip V. & Lee, Ellen E. (2019). The Emerging Empirical Science of Wisdom: Definition, Measurement, Neurobiology, Longevity, and Interventions. *Harvard Review of Psychiatry*, 27, 3, 127-140.
- Johnson, E. N. (1994). Auditor memory for audit evidence: Effect of group assistance, time delay, and Memory task. *Auditing: A journal of practice & Theory*, 13 (1), p. 36-56.
- Karelitz, T., Jarvin, L., & Sternberg, R. J. (2010). The meaning of wisdom and its development throughout life. In R. M. Lerner and W. F. Overton (Eds.), *The handbook of life-span development*, Vol (1), Cognition, biology, and methods (pp. 837-81). Hoboken, NJ: Wiley
- Konig, S., & Gluck, J. (2012). Situation in which I was wise: Autobiographical wisdom memories of children and adolescents. *Journal of Research on adolescence*, 22, 512-525.
- Kramer, D. A. (2000). Wisdom as a classical source of human strength: Conceptualization and empirical inquiry. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19, 83-101.
- Krause, N., & Hayward, R. (2014). Religious involvement, practical wisdom, and self-rated health. *Journal of Aging and Health*, 26(4), 540-558.
- Labouvie-Vief, G. (1990). Wisdom as integrated thought: Historical and developmental perspectives. In R. J. Sternberg (Ed.), *Wisdom: Its nature, origins, and development* (pp. 52-83). Cambridge University Press.
- Lehmann, C. M. and C. S. Norman (2006). The effects of experience on complex Problem representation and Judgment in auditing: An experimental investigation. *Behavioral Research in Accounting* 18(1).
- Levenson, M. R., Jennings, P.A., Aldwin, C. M., & Shirashi, R. W. (2005). Self-transcendence: conceptualization and Measurement. *International journal of Aging and Human Development*, 60, 127-143.
- Libby, R. (1981). *Accounting and Human information Processing: Theory and Applications*, Prentice Hall. London.
- Ligjhtner, S. M., & Leisenring, J. J. and A. J. Winters (1983). Under reporting chargeable time, some Empirical Findings: *Auditing*. Vol 4, No 2 pp 52-57.
- Lombardo, T. (2006). *The Pursuit of wisdom and the future of education*. New York: Springer publishing Company.
- McMillan, J. J. & R. A. White (1993). Auditors' Belief Revisions and Evidence search: The effect of Hypothesis Frame, confirmation and professional skepticism. *The accounting Review*, 63 (3), pp 443-465.

- Tversky, A., Kahneman, D. (1974). Judgment under uncertainty: Heuristics and Biases, Science, New series, Vol. 185, pp 1124-1131.
- Walsh, R. (2012). Wisdom: An integral view. Journal of Integral Theory and Practice, 7(1), 1.
- Wang, F. Y., & Zheng, H. (2014). Theoretical exploration and applied research of wisdom psychology. Shanghai Education Press.
- Webster, J. D. (2003). An exploratory analysis of a self-assessed wisdom scale. Journal of Adult Development, 10(1), 13-22.
- Webster, J. D. (2007). Measuring the character strength of wisdom. International Journal of Aging & Human Development, 65(2), 163-183.
- Webster, J. D. (2019). Self-report wisdom measures: Strengths, limitations, and future directions. In R. J. Sternberg & J. Glück (Eds.), The Cambridge handbook of wisdom (pp. 297-320). Cambridge University Press.
- Weststrate, N. M., Ferrari, M., Fournier, M. A., & Mclean, K. C. (2018). It was the best worst day of my life: Narrative content, structure, and Process in wisdom fostering life event memories. The journal of Gerontology, Series B: 73, pp 1359-1373.
- Weststrate, N. M., Ferrari, M., & Ardelt, M. (2016). The many faces of wisdom: An investigation of cultural - historical wisdom exemplars reveals practical, Philosophical, and benevolent prototype. Personality and social psychology Bulletin, 42(5), 662-676.
- Yang, L., Brink, A. G., & Wier, B. (2018). The impact of emotional intelligence on auditor judgment. International journal of auditing, 22 (1), 83-97.
- Yang, S. G. (2008). A process view of Wisdom. Journal of Adult Development, 15, 62-75.
- Zixue, Guo, Qiang, Zhang, (2009). A new Approach to Project Risk Evaluation based on Intuitionistic Fuzzy Sets.
- Scott, T. L., Masser, B. M., & Pachana, N. A. (2020). Positive aging benefits of home and community gardening activities: Older adults report enhanced self-esteem, productive endeavours, social engagement and exercise. SAGE open medicine, 8, 2050312120901732
- Sharma, D. S., E. L. Boo, and V. D. Sharma (2008). The impact of non - mandatory corporate governance on Auditors' client acceptance, Risk and Planning Judgments, Accounting and Business Research, 38 (2): pp105-120.
- Shelton, S. W. (1999). The effect of experience on the use of irrelevant evidence in Auditor Judgment. The Accounting Review, 74, pp217-240.
- Solomon, I., Shields, M. D. and Whittington, O. R. (1999). What do industry - specialist auditors know? Journal of Accounting Research, Vol 37, No. 1, pp 191-208.
- Soule, D. (2013). Weaving wisdom in organizations: Discerning, developing and engaging wisdom individually and collectively. Learning Innovations Laboratory (LILA). Harvard Graduate School of Education
- Sternberg, R. J. (1985). Implicit theory of intelligence, creativity and wisdom. Journal of personal and social Psychology, 49, pp607-627.
- Sternberg, R. J. (2001). Why schools should teach for wisdom: The balance theory of wisdom in educational settings. Educational Psychologist, 36(4), 227-245.
- Sternberg, R. J. (Ed.). (2018). If intelligence is truly important to real-world adaptation, and IQs have risen 30+ points in the past century (Flynn effect), then why are there so many unresolved and dramatic problems in the world, and what can be done about it? [Special issue]. Journal of Intelligence, 6(2), 44
- Sternberg, R. J. and Lubart, T. I. (2001). Wisdom and creativity. In Birren, J. E. and Schaie, K. (Ed). Handbook of the Psychology of aging, pp. 500-511.
- Sternberg, R. Y., & Glück, J. (2019). The Cambridge handbook of wisdom. Cambridge University Press.
- Sweeney, Band pierce. (2004). Management control in audit firms: a qualitative examination. Accounting, Auditing & Accountability journal, Vol. 17, No. 5, pp 779-812.
- Takahashi, M. (2000). Toward a culturally inclusive understanding of wisdom: Historical roots in the east and west, The international journal of aging and Human development, 51(3), 217-230.
- Takahashi, M., Bordia, P. (2000). The Concept of wisdom: A cross cultural Comparison. International Journal of Psychology, 35 (1), 1-9.
- Thomas, M. L., Bangen, K. J., Ardelt, M., & Jeste, D. V. (2015). Development of a 12-item abbreviated three-dimensional wisdom scale (3D-WS-12): Item selection and psychometric properties. Assessment, 24(1), 1-12.
- Trotman, K. T. (2006). Professional judgment: Are Auditors being held to a Higher standard than Other professionals? Sydney: The Institute of Chartered Accountants in Australia.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 16/ No. 62/ Summer 2027

Professional judgment of independent auditors with an emphasis on wisdom: a systematic literature review

Marjaneh Movahedpour

Ph.D. Candidate, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

(Corresponding Author)

movahdpour@gmail.com

Ghasem blue

Associate professor, department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Mohammad Taghi Taghavifard

Professor, Department of Operations Management and Information Technology, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Javad Shekarkhah

Associate professor, department of Accounting, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

Financial crises in the last few decades have shown the failure of auditors to use sound professional judgment. Despite the existence of many research works in identifying the factors affecting the professional judgment of auditors, the complex world of auditing still needs a new way to understand the unknown but effective factors in attaining the sound professional judgment. The aim of the current research is to identify the different dimensions of wisdom and to introduce these dimensions to the auditing professionals. This was achieved using a comprehensive systematic literature review. This study aimed to: 1) introduce the dimensions of wisdom, 2) introduce the different methods of measuring wisdom, and finally introduce the dimensions of wisdom that are affective on the professional judgment of independent auditors. Considering these dimensions causes the enhancement of the auditors' viewpoints in their professional judgments.

Keywords: professional judgment, personal factors, wisdom, measurement of wisdom

